

همنشینی علم و اخلاق

در سال ۱۳۷۴ هجری شمسی با هدف بررسی شرایط آن سال‌های منطقه، سفری یک هفته‌ای به مصر داشتم. در این سفر، علاوه بر قاهره، به اسکندریه و سینا هم رفتم و دیدارهایی هم با چهره‌های سرشناس علمی و سیاسی مصر از جمله محمد حسین هیکل و محمد سید طنطاوی مفتی اعظم این کشور داشتم. در راه بازگشت به ایران، به سوریه و لبنان رفتم و با رهبران جنبش‌های جهادی فلسطین و جبهه مقاومت نیز صحبت کردم.

طبعاً چنین سفری با این حجم از دیدارها و صحبت‌ها با خاطره‌هایی ماندگار همراه است ولی برای من، ماندگارترین خاطره از این سفر، دیداری است که در مسجد معروف و تاریخی رفاعی قاهره با یک روحانی نابینای اهل سنت که به گفته خودش امام جماعت بود دارم. او از من پرسید کیستی و از کجا آمده‌ای؟ هنگامی که متوجه شد یک روحانی ایرانی و شیعه هستم، سؤال‌هایی درباره شایعاتی که علیه تشیع وجود دارد پرسید و من با حوصله به آنها جواب دادم بطوری که این جلسه به یک محفل انس تبدیل شد و او گفت حالا که با صراحت و صداقت به سؤال‌هایم جواب می‌دهی، می‌خواهم سؤال‌ی را مطرح کنم که مدت‌هاست در ذهنم مانده و برایم بسیار مهم است و آن اینکه چرا شما شیعیان سجده بر تربت امام حسین را واجب می‌دانید و اصولاً سجده بر غیر این تربت را جایز نمی‌دانید؟

با توضیحات مفصل، ذهن او را نسبت به این دروغ، روشن کردم و حکم سجده در فقه شیعه را برایش تشریح کردم. درباره استحباب سجده بر تربت امام حسین علیه‌السلام هم اطلاعاتی در اختیارش گذاشتم که موجب خوشحالی و تشکر او شد ولی در عین حال از من پرسید چرا این مطالب را در قالب کتاب منتشر نمی‌کنید؟

به او گفتم در کتب فقهی شیعه این مطالب به تفضیل آمده‌اند و تازه‌ترین کتاب در این زمینه که به همین مسأله اختصاص دارد را یکی از علمای معاصر نوشته و منتشر کرده است که «السجود علی الأرض» نام دارد. در اجابت درخواستش برای داشتن این کتاب، به او قول دادم وقتی به ایران برگردم آن را برایش بفرستم و فرستادم. بعدها خبر شدم او با اینکه نابینا بود، از محتوای کتاب توسط یکی از نزدیکانش که برایش خوانده بود باخبر شده و گفته بود بسیاری از ابهاماتی که داشتم بطور کامل برطرف شده است.

کتاب «السجود علی الأرض» یکی از تألیفات علمی مرحوم آیت‌الله میرزا علی احمدی میانجی رضوان‌الله تعالی علیه است که به بررسی مسأله فقهی سجده پرداخته و ابعاد گوناگون آن را مستنداً تشریح کرده است. اطمینان دارم که شعاع تأثیر این کتاب، بسیار فراتر از برطرف ساختن اشکال به وجود آمده در ذهن آن عالم مصری است که در مسجد رفاعی قاهره جستجوگرانه آن را یافت. قطعاً به فرموده قرآن کریم که «إِنَّهُ يَضَعُ الْكَلِمَ الطَّيِّبَ وَالْعَمَلُ الصَّالِحَ يَرْفَعُهُ» آنچه از سینه با اخلاص عالم مذهب و اخلاق مداری همچون آیت‌الله میرزا علی احمدی میانجی قلمی شده، از آنجا که کلمه طیبه است و خود نویسنده نیز اهل عمل صالح بود، به خزانه رفیع علوم الهی می‌پیوندد و بر قلب‌های مستعد پرتوافکنی می‌کند.

کتاب «مکاتیب الرسول» این عالم پارسا نیز به سهم خود توانست در سطوح عالی علمی و حتی سیاسی جا باز کند و کاربردی شود. یکی از وزرای خارجه کشورمان که برای تدوین نقشه راه سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران در جستجوی منابع علمی اسلامی بود و از من در این باره کمک خواسته بود، وقتی کتاب «مکاتیب الرسول» را به او دادم، از آن استقبال کرد و آنطور که می‌گفت بسیار مفید واقع شد. خود اینجانب نیز کتاب ارزشمند و محققانه «مکاتیب الرسول» را به عنوان یکی از منابع اصلی دانشگاهی در درس «فقه سیاسی» به دانشجویان معرفی و از آن در تدریس‌های دانشگاهی در مقطع تحصیلات تکمیلی استفاده کرده و می‌کنم.

جالب است که آیت‌الله سید عبدالکریم موسوی اردبیلی در پیامی که به مناسبت رحلت آیت‌الله احمدی میانجی در تاریخ ۲۵ شهریور ۱۳۷۹ منتشر کرد، خاطره زیبایی درباره همین کتاب و نفوذ آن در مصر نقل می‌کند که خواندنی است. ایشان در این پیام نوشتند: «در سالهای دور، هنگام سفری به «قاهره» از یک کتابفروشی دینی، تقاضای ارائه کتاب خوبی را کردم که او خود دیده و پسندیده باشد، بلافاصله «مکاتیب الرسول» نوشته آیت‌الله میانجی را به دست من داد و سفارش به خرید و مطالعه آن کرد.»

آیت‌الله موسوی اردبیلی در همان پیام، نکته‌ای را هم از امام موسی صدر درباره کتاب مکاتیب الرسول نقل می‌کنند که آنهم جالب است و اهمیت این کتاب را نشان می‌دهد: «روزی، آقا موسی صدر، گفت این کتاب را خریده‌ام، چون می‌خواستم به اندازه خریدن آن در ترویج آن شرکت داشته باشم، آنرا بعنوان هدیه از مؤلف محترم آن نگرفتم.»

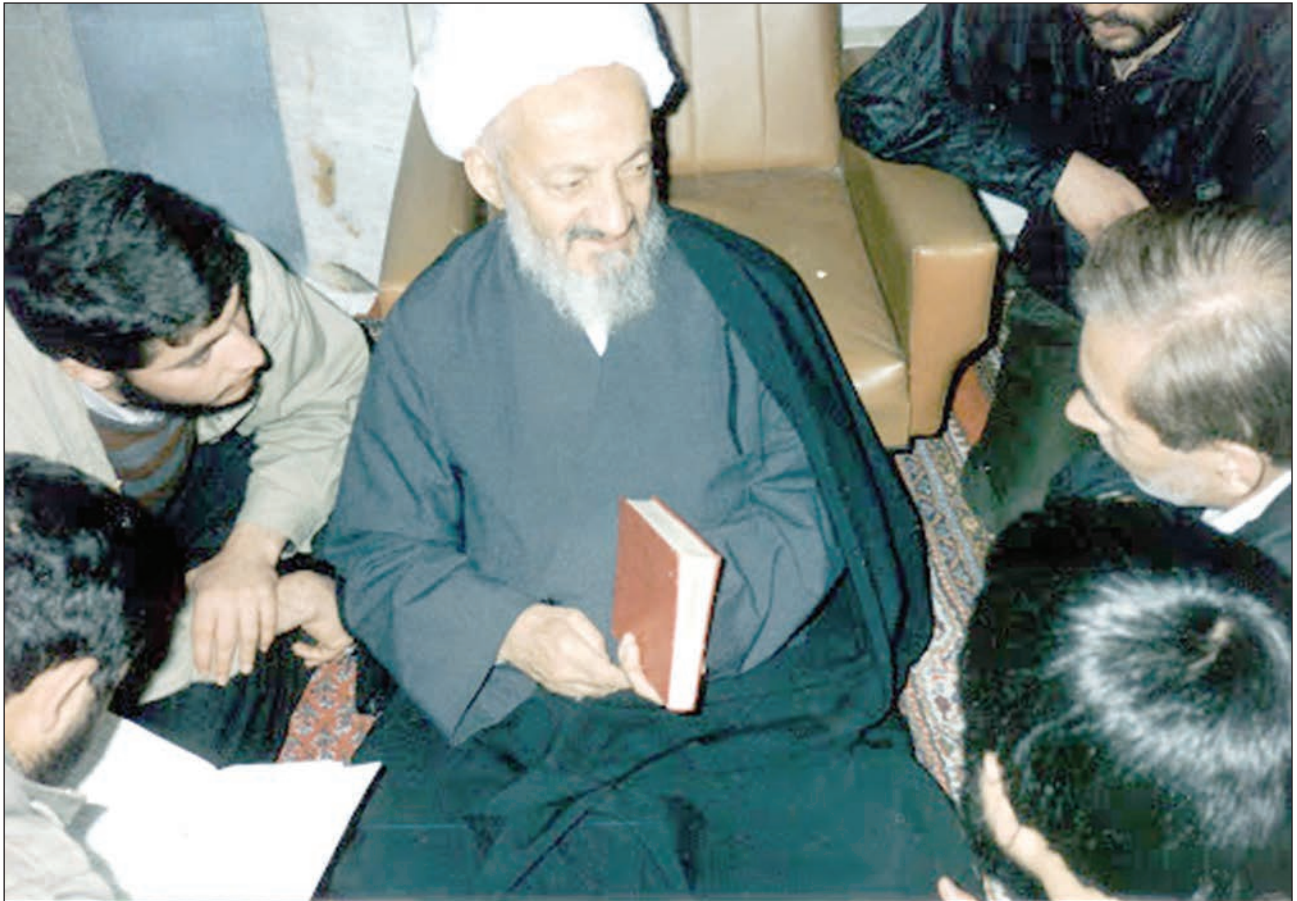
نگارش بیش از ۵۰ جلد کتاب علمی، اعم از فقهی، تاریخی، کلامی، اخلاقی و سایر علوم اسلامی، که البته کار بزرگی است، تنها ویژگی آیت‌الله میرزا علی احمدی میانجی نبود. او یک معلم کم‌نظیر اخلاق بود که قبل از تدریس اخلاق نظری، خود به اخلاق عملی آراسته شده بود. تربیت‌شدگان مکتب اخلاقی او که از اقشار مختلف جامعه اعم از کاسب، کارگر، طلبه، دانشجو، معلم و مدرس دانشگاه بودند، هر یک علاوه بر کسب موفقیت‌هایی در زندگی خانوادگی خود، توانستند در بخش‌هایی از جامعه نیز تأثیرگذار باشند.

مطالعه زندگی مرحوم آیت‌الله احمدی میانجی نشان می‌دهد وجود ایشان، از همنشینی علم و اخلاق شکل گرفته بود. این واقعیت را اینجانب که از ارادتمندان ایشان بودم و بسیار به دیدارشان می‌رفتم با تمام وجود لمس کرده‌ام. وجود عالمان دینی مخلص، صاحب‌قلم، صاحب اندیشه و برنامه و تلاشگر در دوران ما کمیاب است. باید برای احیاء میراث علمی و اخلاقی برجای مانده از این بزرگان سرمایه‌گذاری کرد و نسل‌های آینده را از این میراث گرانبها بهره‌مند ساخت.

خدای بزرگ را شاکرم که توفیق عنایت فرمود در بیستمین سالگرد رحلت این عالم ربانی و احیاگر علوم اهل بیت عصمت و طهارت، توانسته‌ایم فهرستی از موضوعات مطرح شده در تألیفات ایشان گردآوری و در قالب این مجموعه به علاقمندان علم و اخلاق عرضه نماییم. همراهی بی‌دریغ صدیق مکرم حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای حاج شیخ مهدی احمدی میانجی فرزند خلف مرحوم آیت‌الله احمدی میانجی، در شکل گرفتن این مجموعه، بسیار مغتنم بود کم‌اینکه تلاش ایشان برای تدوین و انتشار آثار والد معظمشان، ستودنی است.

لازم می‌دانم از تلاش‌های مخلصانه همکار ارجمند آقای حسن خیاطی در تدوین این مجموعه سپاسگزاری نمایم. از خدای متعال می‌خواهم این اقدام فرهنگی را در زمره حسنات کسانی که در این نوشته از آنها نام برده شده است مقرر فرماید.

نگاهی به حیات علمی، اجتماعی و فرهنگی آیت الله شیخ علی احمدی میانجی

حضرت آیت الله حاج شیخ میرزا علی احمدی میانجی در چهارم محرم الحرام سال ۱۳۴۵ هجری قمری مطابق با ۲۳ تیرماه سال ۱۳۰۵ هجری شمسی در روستای پورسخلو واقع در ۲۴ کیلومتری شمال غرب شهرستان میانه از شهرهای آذربایجان شرقی دیده به جهان گشود، دوران کودکی خود را در کنار پدر و مادر خود با یادگیری دروس متداول آن زمان سپری نمود، کتاب گلستان سعدی، نصاب الصبیان، منشآت امیر نظام، ابواب الجنان، تاریخ معجم و کتاب جامع المقدمات را پیش پدر بزرگوار و عموزاده پدرش خواند و در حدود ۱۲ سالگی جهت کسب دانش عازم شهرستان میانه گردید. در سال ۱۳۶۳ هجری قمری در حالی که کتاب شرح لمعه را در میانه پیش اساتید خود تمام کرده بود جهت ادامه تحصیل به تبریز و پس از چند ماه توقف به قم هجرت نموده و تا آخرین لحظات زندگی در قم سکونت نمودند.

خاندان

الف: پدر - پدر بزرگوار آیت الله احمدی مرحوم آخوند ملا حسینعلی احمدی که از روحانیون پر تلاش و به نام منطقه - اوج تپه - بوده، در همان روستا به دنیا آمد و پس از تحصیل مقدمات علوم دینی و کتب فارسی جهت ادامه تحصیل عازم تبریز شده و از سال ۱۳۳۱ تا سال ۱۳۳۶ هجری قمری در مدرسه حسن پاشا به تحصیل علوم حوزوی تا مقطع کتاب لمعه اشتغال یافت و سرانجام به علت قحطی شدید سال ۱۳۳۶ هجری قمری به اجبار ترک تحصیل کرده و به موطن خود مراجعه نمود. وی جهت امرار معاش به کشاورزی اشتغال داشت و اکثر اوقات خود را در راه هدایت مردم و تبلیغ دین و پاسخ به سئوالات شرعی و اصلاح ذات البین و رفع حوائج آنان صرف نموده و در این راه از هیچ تلاشی فروگذار نمی کرد و در خانه اش به روی همه باز بود.

ب: مادر - مادر ایشان سیده معصومه دختر حاج سید زین العابدین از سادات محترم و به نام منطقه بود. معظم له درباره مادر و جد مادری خود چنین می نویسد: مادرم نیز از سادات موسوی است که سلسله ای از سادات محترم هستند، اگر چه در شناسنامه حسینی شناخته می شوند... جد مادری من مرحوم حاج سید مهدی می باشد...

جدم مرحوم حاج سید زین العابدین به سخاوت مشهور بود. و در خانه اش به روی تمام افراد منطقه باز بوده است، حتی بیاد دارم که یک حیاط مخصوص برای

میهمان داشت و کسی نقل می‌کرد که من فقط موظف به آوردن آب از چشمه برای میهمانان بودم.

ج: جد پدری - جد آن مرحوم، حضرت حجت الاسلام شیخ احمد از روحانیون ملا و با سواد و متقی بود که با اشتغال به کشاورزی امرار معاش می‌نمود.
ح: جد بزرگ - مرحوم حجت الاسلام شیخ علی فرزند نظر علی در قریه جهاندیز که نزدیک شهر میانه است به دنیا آمده و پدرش نظر علی در خانه خود بافندگی داشته است. وقتی پسرش بزرگ شد او را جهت تحصیل علم به حوزه علمیه تبریز فرستاده است. مرحوم نظر علی از نظر مال دنیا تهی دست بوده و نمی‌توانسته هزینه تحصیل فرزندش را تامین کند فلذا آن مرحوم در ضمن درس خواندن مجبور بوده که کتابهای درسی را برای خود استنساخ نماید زیرا پول خرید کتاب را نداشته است روی همین جهت شرایع و دو جلد شرح لمعه را نوشته که الان شرایع و یک جلد لمعه موجود است. آن مرحوم در علوم فقه و کلام بصیرت داشت.
اساتید - آیت الله احمدی میانجی سطوح عالی را در محضر اساتید بزرگ آیت الله شیخ موسی زنجانی و آیت الله آقای سید حسن قاضی طباطبائی و آیت الله احمد کافی الملک و آیت الله نجفی مرعشی به پایان رساند.

پس از اتمام سطوح عالی، در درس فقه و اصول آیت الله العظمی بروجردی و به مدت شانزده سال در درس آیت الله العظمی محقق داماد تلمذ نمود و همزمان در خدمت آیات عظام گلپایگانی و شیخ هاشم آملی حاضر شده و استفاده‌های فراوانی برده و به درجه اجتهاد نائل آمد. ایشان فقیه و مجتهد بدون ادعا بود و تا آخر عمر به تدریس دروس سطح عالی کفایه و مکاسب اکتفا نموده و در پاسخ استدعای شاگردان و علاقمندان به تدریس خارج و نوشتن رساله عملیه می‌فرمود الحمدلله به اندازه کافی رساله عملیه و درس خارج وجود دارد و نیازی به تدریس خارج و رساله عملیه من نیست، به آیات دیگر مراجعه نمایند.

در خاطرات خود می‌گویند: من نه اجازه اجتهاد دارم و نه اجازه نقل حدیث. روال کار من این طوری است، به قول بعضی‌ها بی‌مزه‌گی هم خودش یک مزه است. دنبال اجازه نرفتم و به این فکر هم نبودم که از اساتید اجازه‌ای بگیرم. با خود می‌گفتم اگر سواد داریم که داریم و اگر نداریم با نوشته گرفتن که آدم با سواد نمی‌شود.

دوستان و هم‌مباحثه‌ها - یکی از الطاف الهی برای ایشان داشتن دوستان و هم‌مباحثه‌های خوب بود. بعضی از دوستان ایشان که تقریباً همیشه با هم مانوس و نزدیک بودند عبارتند از: آیت الله سید موسی شبیری، آیت الله سید مهدی روحانی، مرحوم آیت الله سید ابوالفضل میرمحمدی، آیت الله سید اسماعیل موسوی زنجانی، مرحوم آیت الله مشکینی، مرحوم آیت الله سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، مرحوم آیت الله شیخ احمد آذری قمی و آیت الله شیخ احمد پایانی.

تالیفات و آثار مکتوب ایشان - آیت الله احمدی میانجی در وادی تحقیق و تالیف در شمار شخصیت‌های کم‌نظیر قرار دارند. در آثار ایشان اتقان، شکوفائی، پویائی و نوآوری می‌درخشد. در هر زمان به تناسب نیاز جامعه تحقیق و تالیفی را به یادگار گذاشته‌اند. برخی از آثار مهم و مکتوب ایشان که به چاپ رسیده است و در همین کتاب معرفی موضوعی می‌شوند، عبارتند از:

- ۱ - مکاتیب الرسول
- ۲ - التبرک
- ۳ - مواقف الشیعه در سه جلد
- ۴ - مالکیت خصوصی در دو جلد
- ۵ - السجود علی الارض (۱)
- ۶ - الاسیر فی الاسلام (۲)
- ۷ - مکاتیب الامام الرضا (ع)
- ۸ - احادیث اهل البیت من طرق اهل السنه جلد اول (۳)
- ۹ - مکاتیب الائمه علیهم السلام
- ۱۰ - مالکیت خصوصی در اسلام
- ۱۱ - به سوی نور (سه جلد)
- ۱۲ - عقیل بن ابیطالب
- ۱۳ - فی رجاب حدیث الثقلین و احادیث اثنی عشر
- ۱۴ - حقوق مخاصمات مسلحانه در اسلام
- ۱۵ - ضلایة الزهراء
- ۱۶ - روضه‌های آیت الله احمدی میانجی
- ۱۷ - تحریر المواعظ العدیده فیها ما تشتهیه الانفس و تلذ الاعین
- ۱۸ - خاطرات
- ۱۹ - مقالات
- ۲۰ - کتاب الاشریة
- ۲۱ - کتاب الحج
- ۲۲ - کتاب الزکوة
- ۲۳ - حج نیکان
- ۲۴ - شیعه
- ۲۵ - الشرح دعاء ابی حمزة الثمالی
- ۲۶ - الموت و البرزخ

برخی از آثار مکتوب ایشان که به چاپ نرسیده است.

۱- المقتطف الائمه علیهم السلام

۲- دست‌نوشته‌های فراوانی در زمینه‌های مسائل فقهی و تاریخی و شرح حال اصحاب امیرالمومنین (ع) به یادگار مانده است.

ویژگی‌های آیت‌الله احمدی میانجی از زبان سید جعفر مرتضی

اشاره

سید جعفر مرتضی عاملی، سیره‌نگار شیعی، متخصص در تاریخ اسلام و از علمای لبنانی حوزه علمیه قم، و نویسنده آثاری در زمینه سیره اهل بیت علیهم السلام یکی از دوستان و همراهان مرحوم آیت‌الله احمدی میانجی است که طی گفتگویی به تشریح ویژگی‌های علمی، اخلاقی و تألیفات آن مرحوم پرداخته است. گزیده‌ای از این گفتگو به شرح زیر است:

که جامعه شیعه بدان‌ها نپرداخته بود؛ شاید به گونه‌ای دیگر پرداخته بودند؛ ولیکن در این حد از تتبع و تدقیق و شمولیت و فراگیری به آن‌ها نپرداخته بودند؛ پس این جهد جناب علامه احمدی در زمینه بنای حل این قضایا جهدی مبارک و عظیم و بسیار پراهمیت بوده است. ایشان منابع و مصادر عامی را ایجاد کرد که مطالعه آن‌ها هر باحث و پژوهشگری را کفایت می‌کند تا چیزی را که می‌خواهد به دست بیاورد و از کتابخانه‌ای کامل بی‌نیازش کند.

از جمله کتب بسیار مهم و اساسی که آیت‌الله شیخ علی احمدی میانجی تألیف نمود، همین کتاب «مکاتیب الرسول» است که سیاست‌های رسول خدا را تبیین می‌کند و نیز جلوه‌ای از تاریخ رسول خدا صلی الله علیه و آله و تلاش‌های ایشان در راستای بنای جامعه اسلامی و ایمانی و مصون داشتن آن از کید مشرکین و توطئه‌های محیطی که در آن زندگی می‌کرد، به ویژه یهود و دیگرانی که در کمین مسلمانان صدر اسلام بودند، نمایان می‌ساخت.

امتیاز کتاب «مکاتیب الرسول» این است که تمام زوایا و خصوصیات و جزئیات موضوعی را که به آن پرداخته، دربر دارد و حاوی شرحی از حقیقت شرایطی است که بر هر مکتوبی احاطه دارد. مصادری را هم که به آن‌ها ارجاع داده بسیار است. ایشان تلاش عظیمی را در تتبع آن و حتی دقائق امور مبذول داشت و به اعتقادم از هیچ تلاشی فروگذاری نکرد و هیچ متنی، خواه در مکتوبات باشد و خواه در نامه‌ها و خواه متونی که برای توضیح آورده، ذکر نکرده، الا آنکه شرحش داده و با استناد به مصادر معنای آن را تبیین کرده است. نه اینکه به صرف ذوقیات و حدسیات و امثال آن، استناد کند.

بنده این اثر را از آثار جاویدانی می‌دانم که چون مرجعی برای مردم باقی خواهد ماند و کتابخانه‌های اسلامی را غنی خواهد ساخت و همان‌گونه که گفتم ایشان یک بار می‌نویسد و قضیه را به آخر می‌رساند و دیگر نیازی نمی‌ماند که دیگران برای تلاشی جدید آستین بالا بزنند؛ الا اینکه بخواهند از نصوص یا مطالبی که ایشان در ساخت تصوراتی دیگر یا شکل تازه‌ای که در نظر دارند، استفاده کنند یا ببینند که فرضا فایده‌ای در این بین هست که به غنی ساختن فرهنگ اسلامی مربوط شود.

این کتاب نیز از آثار مهمی است که چه بسا ایشان به این کتاب مشهور شده باشد؛ ولیکن این اثر علی‌رغم عظمتش و علی‌رغم اهمیت بسیاریش و با وجود اینکه در موضوع خودش اثری بی‌همتاست، نباید ما را از سایر آثار ایشان غافل کند. چرا که تمامی آثار ایشان از حیث استقصاء و از حیث تتبع و از حیث شمولیت نظر و از حیثیات مختلفی که با آن‌ها اشاره کردم، همین ویژگی را دارند.

* آشنایی و همکاری و همراهی با مرحوم آیت‌الله احمدی میانجی

مرحوم آیت‌الله شیخ علی میانجی قدس سره واقعاً عالمی از اعلام امت و راندی از رؤاد علم و فضیلت و تقوا بود. من حدوداً چهار سال پیش با این مرد که حقاً از نوادر روزگار معاصر به شمار می‌رفت، آشنا شدم. در کثیری از امور، به خصوص در امور علمی با مرحوم آیت‌الله شیخ احمدی رضوان الله تعالی علیه، همکاری داشتیم و ایشان بسیاری از اوقات مطالبی را که برایم مفید می‌دید، به بنده عنایت می‌فرمود و من نیز هر چه را که گمان می‌کردم ایشان در بحث‌ها و تألیفاتشان از آن بهره خواهند برد، به دست یا به سمع مبارکشان می‌رساندم. این همکاری بیشتر در سه کتاب تبلور یافته است:

کتاب اول، السجود علی الأرض؛ کتاب دوم، التبرک؛ و کتاب سوم، مواقف الشیعه مع خصومهم.

بعد از آن شروع به گردآوری احادیث نمودیم که اهل سنت به اهل بیت صلوات الله و سلامه علیهم نسبتش می‌دادند و در منابع آن‌ها وارد آمده و آن‌ها را جزئی از تراششان محسوب کرده‌اند؛ ما همراه هم در این کار نیز همکاری کردیم. تا آنکه من به لبنان سفر کردم و طبیعتاً این همکاری پایان پذیرفت.

* آثار تألیفی مرحوم آیت‌الله احمدی میانجی

آنچه بنده درباره تألیفات فقید سعید، مرحوم آیت‌الله شیخ علی احمدی میانجی رضوان الله تعالی علیه، معتقدم این است که این آثار یک خصیصه بسیار مهم دارند. آثار ایشان به اموری اساسی و حساس پرداخته‌اند و واقعاً بایسته بود که چنین اسلوبی شامل و فراگیر بشود. از جهتی بنیان آثار، بر دقت نظر استوارند و از جهتی دیگر بر وسعت تتبع و وسعت اطلاع بنا شده‌اند. این تألیفات مشکلات مهم و حساسی را حل کرده‌اند

***مهم‌ترین ویژگی اخلاقی مرحوم آیت‌الله احمدی میانجی**

آنچه به اخلاق آیت‌الله علامه احمدی میانجی مربوط می‌شود، واقعاً نیازی به بیان نیست. اخلاق ایشان، اخلاق انسان مسلمانی بود که قصد خودسازی داشت؛ البته نه از راه اجتهاد خودش، بلکه از خلال آنچه از پیامبر و اوصیاء صلوات‌الله و سلامه علیهم اجمعین دریافت می‌کرد و از خلال نص قرآنی و سنت نبوی و از خلال سیره ائمه صلوات‌الله و سلامه علیهم و ارشادات این حضرات به ایشان رسیده بود.

گاه انسانی را می‌بینیم که تظاهر به اخلاق حسنه و عالیه و نیکویی می‌کند؛ ولی می‌خواهد با آن‌ها اکتساب دنیا کند. در حقیقت این اخلاق نیست، بلکه ضد اخلاق است و حاکی از روح وحشی و درنده‌خو و روح منیت‌زده‌ای است که می‌خواهد با فریب دیگران و راضی کردن دیگران و تظاهر به آن چیزی که واقعیت ندارد، منفی را برای خودش دست و پا کند. اما اخلاق حقیقی همانی است که با آن می‌خواهیم به رضای خدای سبحان و رضایت ایشان و حاصل کردن بهشت او و در محضر نبی و وصی و اولیاء بودن برسیم و با آنان همراه باشیم.

بنده به ضرس قاطع می‌گویم که اخلاق آیت‌الله احمدی میانجی از نوع دومی بود که قصدش به وسیله آن خدای متعال و حاکی از حقیقت خود او بود. همان‌طور که عرض شد، نه روی اجتهادات دلبخواهی بنا شده بود و نه به خاطر دنیا؛ بلکه به خاطر آخرت و رسیدن به مقامات رضای خدای سبحان بود.

کتاب «الأسیر» کتابی عادی نیست و ایضاً کتابی که به مالکیه می‌پردازد هم جداً کتاب نفیسی است و اهمیت بسیاری دارد. آثار این مرد بزرگ آثار بسیار بااهمیتی است و همچنان در حوزه‌های علمیه و در مراکز علمی زنده خواهد ماند. حال چه مراکز علمی دینی باشند یا مراکز علم به مفهوم عام علم و در دانشگاه‌ها و در مؤسسات مختلف علمی. این کتاب همچنان حاضر و بسا قدرت باقی خواهد ماند و خودش را بر پژوهشگران عرضه خواهد کرد و محققان نمی‌توانند از آن بی‌نیاز شوند؛ بلکه مطلوب و خواسته خودشان را در آن خواهند یافت و عظمت و عمق تلاش این مرد و دامنه اهمیت اقداماتی که در راستای تأسیس و چاره‌اندیشی امور اساسی در فرهنگ اسلامی بوده را به رخ آن‌ها خواهد کشید.

این اجمالی بود دربارهٔ تألیفات مرحوم آیت‌الله شیخ احمدی میانجی. قصد ندارم صرفاً مدح و ثنا کنم. بلکه قصدم این است که نگاه‌ها را به این تألیفات ارزشمند متوجه نمایم تا محققان و متخصصان از آن‌ها استفاده کنند.

چه بسا چه این تألیفات برای جوانانی که در مراتب بالای ثقافتی و علمی نیستند، قابل استفاده نباشند؛ اما این آثار نقش عظیمی در پی‌ریزی شالودهٔ فکری و تعمیق مفاهیم صحیح و اساسی و بنیادین دارند که قابل انکار نیست و جایی برای بی‌نیاز مانده از آن‌ها در این عرصه نیست.

مکاتیب الرسول (دوره چهار جلدی)

آیت‌الله احمدی میانجی، مکتوبات حضرت رسول اکرم را در این کتاب به دو بخش تقسیم کرده است، بطوریکه ابتدا نوشته‌های علمی را که پیامبر اسلام برای امیرمؤمنان می‌گفته‌اند و حضرت علی (ع) آنها را می‌نوشته‌اند و سپس نامه‌هایی را که در آنها پادشاهان یا امیران و حاکمان به اسلام دعوت شده‌اند و یا در برخی از نامه‌ها وظایف افراد بیان شده جمع‌آوری نموده است. در قسمتی از این نامه‌ها، عهدنامه‌ها و قراردادهای و امانت‌نامه‌هایی نیز وجود دارند.

مؤلف در این کتاب از منابع فراوانی بهره برده و پس از نقل کامل محتوای هر نامه، مآخذ آن را بطور مفصل ذکر کرده است. این مآخذ، کتاب‌های تاریخی و سیره، حدیث و غیر آن را شامل می‌شود و از منابع دست اول و مطالعات جدید است. آیت‌الله احمدی میانجی در این کتاب فقط به جمع‌آوری روایات بسنده نکرده و به نقد و بررسی اقوال نیز پرداخته و آنها را مورد تحلیل قرار داده است و یکی از علل حجیم شدن هر جلد این کتاب، ذکر تفصیلی منابع و همچنین بررسی اقوال است.

تازه‌ترین چاپ این کتاب ارزشمند در یک دوره چهار جلدی است که در سال ۱۳۹۵ توسط «موسسه دارالحدیث العلمیه و الثقافیه» پژوهشگاه قرآن و حدیث قم منتشر شده است. پیش از آن، کتاب «مکاتیب الرسول» در سال‌های مختلف و توسط ناشران متفاوت و در مجلدات متفاوت به چاپ رسیده بود.

کتاب چهار جلدی مکاتیب الرسول که به زبان عربی است، حاوی مطالب و نامه‌های منسوب به پیامبر گرامی اسلام صلی‌الله علیه و آله می‌باشد که خطاب به پادشاهان، مسئولان، کارگزاران و همچنین نوشتارهایی در ارتباط با عهدنامه‌ها، قراردادهای و برخی موضوعات دیگر است. در طول تاریخ، نامه‌ها و آثار مکتوب پیامبر اسلام در کتاب‌های روایی، تاریخی و تفسیری به طور پراکنده آمده است، اما کتاب مکاتیب الرسول نخستین کتابی است که همه نامه‌ها و نوشتارهای در دسترس و منسوب به پیامبر اسلام را به صورت تحقیقی و تحلیلی در یک مجموعه جمع‌آوری کرده است. این کتاب، بعنوان کتاب نمونه سال انتخاب گردید.

آیت الله احمدی میانجی در مقدمه جلد اول کتاب، این اثر را حاصل عمر و نتیجه نزدیک به پنجاه سال تلاش شبانه روزی خود معرفی کرده که از سال ۱۳۲۸ آغاز و در سال ۱۳۷۷ به پایان رسید. برای نخستین بار جلد اول این اثر ارزشمند در سال ۱۳۳۹ توسط چاپخانه حوزه علمیه قم منتشر شد و مورد استقبال اندیشمندان جهان اسلام قرار گرفت و پس از آن اُفتت آن در لبنان به چاپ رسید تا اینکه در سال ۱۳۷۷ با تصحیح، تنقیح و اضافات مؤلف در یک دوره چهار جلدی از سوی انتشارات دارالحدیث چاپ شد. در دوره چهار جلدی قبلی، سه جلد اول شامل ساختار اصلی کتاب و جلد چهارم به فهرست آیات، روایات، اعلام، قبایل، مکان‌ها، اشعار و مصادر اختصاص داشت، اما در چاپ جدید، منابع به صورت پاورقی در هر صفحه تلقیق و اضافه شده است و جلد چهارم به فهرست آیات، روایات، اعلام، قبایل، مکان‌ها، اشعار و مصادر اختصاص یافته ولی هنوز منتشر نگردیده است.

جلد اول (۷۵۹ صفحه)

جلد اول کتاب مکاتیب الرسول دارای یک مقدمه، ۹ فصل، یک ملاحظاتی و فهرست مطالب می‌باشد که موضوعات مورد بحث در فصل‌های نُه‌گانه آن به شرح زیر است.

فصل اول؛ فی افتتاحه «صلی الله علیه و آله» کتبه بالبسملة (ابتدا کردن نامه‌ها با بسم الله الرحمن الرحیم)

فصل دوم؛ فیما یشرع النبی «صلی الله علیه و آله» کتبه بعدالبسملة (شرح واژه‌هایی که پیامبر بعد از «بسم الله» به کار می‌بردند)

فصل سوم؛ بلاغته «صلی الله علیه و آله» فی کتبه (ارزیابی بلاغت و فصاحت نامه‌ها)

فصل چهارم؛ الغرائب الموجودة فی کتبه «صلی الله علیه و آله» (توضیح واژه‌های نامأنوس و مشکلی که در نامه‌ها وجود دارد)

فصل پنجم؛ علمه «صلی الله علیه و آله» بالقراءة والكتابة (علم پیامبر در خواندن و نوشتن)

فصل ششم؛ الكتابة عندالعرب قبلالاسلام (نوشتن نزد اعراب قبل از اسلام)

فصل هفتم؛ کتبه الی الملوک والأمرء والاقبال والاساقفة یدعوهم الی الاسلام (نامه‌های پیامبر به پادشاهان و حاکمان و اسقف‌ها در دعوت آنان به اسلام)

فصل هشتم؛ کتبه «صلی الله علیه و آله» للدعوة الی الاسلام والموضوعات المتفرقة (نامه‌هایی برای دعوت به اسلام و موضوعات متفرقه)

الف- الکتب التي کتبتها «صلی الله علیه و آله» للدعوة الی الاسلام (شامل ۵۱ نامه)

ب- الکتب التي کتبتها «صلی الله علیه و آله» فی العهود والتامینات (شامل ۸۰ نامه)

ج- الکتب التي کتبتها «صلی الله علیه و آله» فی الموضوعات المختلفة (شامل ۹۸ نامه)

د- الکتب التي کتبتها «صلی الله علیه و آله» فی الاقطاعات (لم نعر علی نصوصها)

القسم الاول؛ ما صرّح الرواة فيه بالكتابة (۲۶ مورد)

القسم الثاني؛ ما لم یصوّحوا فيه بالكتابة (۵۵ مورد)

القسم الثالث؛ فی اقطاع الدور

فصل نهم؛ کتبه «صلی الله علیه و آله» عندالائمة المعصومین

- المدخل الی الامر الاول

الموقف الاول؛ فی بیان الأدلة الدالة علی افضلیة كتابة الحدیث بل وجوبها

الموقف الثاني؛ فیمن امتثل امر رسول الله فی كتابة العلوم والحدیث

الموقف الثالث؛ فی منع الخلیفة عن كتابة السنّة و نسرّها

الموقف الرابع؛ حول المعاذیر المنصوصة

الموقف الخامس؛ تدوین الحدیث بأمر الخلیفة الاموی

جلد دوم (۷۳۲ صفحه)

جلد دوم کتاب از ادامه فصل نهم در جلد اول آغاز می‌شود و فصول دهم و یازدهم را نیز شامل می‌شود که موضوعات مورد بحث در این فصل‌ها به شرح زیر است.

- الامر الثاني؛ المصادر الدالة علی ان کتب امیرالمؤمنین علیه السلام کانت محفوظة عند عترته علیهم السلام

القسم الاول؛ ما ورد فی ذکر هذه الکتب اجمالاً

القسم الثاني؛ ما ورد فی ذکر هذه الکتب بعناوینها الخاصة

- الامر الثالث؛ النصوص الواصلة الینامن هذه الکتب

فصل دهم؛ فی کتبه «صلی الله علیه و آله» للدعوة الی الاسلام

فصل یازدهم؛ کتبه «صلی الله علیه و آله» الی امرائه و عماله

جلد سوم (۷۷۳ صفحه)

جلد سوم کتاب مکاتیب الرسول، شامل فصول دوازدهم تا پانزدهم است که موضوعات مورد بحث در این فصول به شرح زیر است.

فصل دوازدهم؛ فی کتبه «صلی الله علیه و آله» فی العهود والأمانات

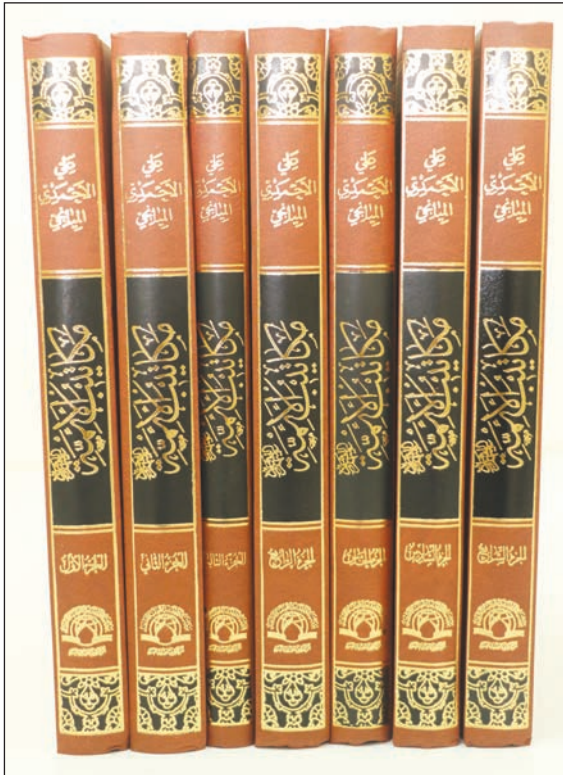
فصل سیزدهم؛ فی کتبه «صلی الله علیه و آله» فی الاقطاعات

فصل چهاردهم؛ فی کتبه «صلی الله علیه و آله» فی الموضوعات المختلفة

فصل پانزدهم؛ فی الکتب التي لم تکتب

جلد چهارم

جلد چهارم کتاب مکاتیب الرسول حاوی منابع، مأخذ، اعلام، اماکن می‌باشد که هنوز توزیع نگردیده است.

مکاتیب‌الائمة (دوره ۷ جلدی)

دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران معرفی شد.

جلد اول (۵۶۸ صفحه)

جلد اول کتاب مکاتیب‌الائمة پس از مقدمه، دارای دو فصل است. مقدمه این جلد از کتاب، اختصاص به سیره آیت‌الله میرزا علی احمدی میانجی از ولادت گرفته تا تحصیلات، تألیفات، فضایل، فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی، وفات و وصیت‌نامه این عالم ربانی دارد و در بخش پایانی آن توضیحاتی پیرامون کتاب مکاتیب‌الائمة ارائه شده است. بعد از مقدمه نامه‌های امیرالمومنین علی علیه‌السلام در هفت فصل دسته‌بندی شده که سه فصل آن در جلد اول و چهار فصل بعدی در جلد دوم تدوین و تنظیم شده است. فصول جلد اول عبارتند از:

فصل اول؛ مکاتیب «علیه‌السلام» قبل خلافته

الباب‌الاول؛ مکاتیبه فی زمن رسول الله «صلی الله علیه و آله»

الباب‌الثانی؛ مکاتیبه «علیه‌السلام»، بعد رسول الله «صلی الله علیه و آله» الی حین خلافته (شامل ۸ نامه)

فصل دوم؛ مکاتیب «علیه‌السلام» بعد خلافته حتی الوصول الی

الکوفة (شامل ۸۴ نامه که برخی از نامه‌ها مخاطبان متعدد دارد)

فصل سوم؛ مکاتیبه من الکوفة الی نهایته حرب صفین (شامل

۵۸ نامه که برخی از نامه‌ها مخاطبان متعدد دارد)

جلد دوم (۵۲۸ صفحه)

جلد دوم کتاب مکاتیب‌الائمة، با فصل‌های چهارم تا هفتم و در ادامه جلد اول تنظیم شده است.

فصل چهارم؛ مکاتیبه «علیه‌السلام» من نهایته صفین الی نهایته

النهران (۱۷ نامه که برخی از نامه‌ها مخاطبان متعدد دارد)

کتاب مکاتیب‌الائمة در یک دوره هفت جلدی توسط مرکز انتشارات موسسه دارالحدیث العلمیه والثقافیه قم چاپ و منتشر شده است. این کتاب را آیت‌الله احمدی میانجی پس از انتشار کتاب مکاتیب‌الرسول تألیف، تدوین و منتشر کرد. در این کتاب نامه‌ها، وصیت‌ها و دیگر مکتوبات امامان معصوم علیهم‌السلام جمع‌آوری شده است.

دو جلد نخست کتاب مکاتیب‌الائمة به نامه‌ها و مکتوبات حضرت امیرالمومنین علی علیه‌السلام اختصاص دارند و جلد سوم دربردارنده نامه‌ها و مکتوبات امام حسن، امام سجاد و امام محمدباقر علیهم‌السلام می‌باشد. در جلد چهارم نامه‌ها و مکتوبات امام صادق و امام کاظم علیهم‌السلام جمع‌آوری شده و جلد پنجم اختصاص به نامه‌ها و مکتوبات امام رضا و امام جواد علیهم‌السلام دارد. جلد ششم حاوی نامه‌ها و مکتوبات امام هادی و امام حسن عسکری علیهم‌السلام است و جلد هفتم اختصاص به نامه‌ها و مکتوبات حضرت صاحب‌الزمان (عج) داده شده است.

آیت‌الله احمدی میانجی در این مجموعه تلاش نموده است هر اثر مکتوبی که از ائمه معصومین در منابع مختلف تاریخی و حدیثی وجود داشته جمع‌آوری و منابع آن را به طور مفصل در پاورقی بیاورد. آیت‌الله احمدی میانجی همچنین سلسله اسناد را همانگونه که در منابع وجود داشته در این اثر آورده است. از امتیازات کتاب، نقل روایات مختلف، آوردن شرح حال اعلام و اظهارنظرهای مؤلف است هر چند بررسی‌ها و اظهارنظرها در این اثر، به اندازه کتاب مکاتیب‌الرسول نیست.

مجموعه ۷ جلدی «مکاتیب‌الائمة» تألیف آیت‌الله احمدی میانجی در بخش تألیفات حوزه دین، به عنوان کتاب برگزیده بیست و هفتمین

پایان بخش جلد سوم مجموعه مکاتیب الاثمه، فهرست آیات، احادیث، اعلام، اشعار، جمعیت‌ها و قبایل، ادیان، فرقه‌ها و مذاهب، اماکن و بلاد، جنگ‌ها، حوادث، وقایع و روزها، فهرست کتاب‌ها و فهرست تفصیلی می‌باشد.

جلد چهارم (۵۳۰ صفحه)

جلد چهارم مجموعه مکاتیب الاثمه اختصاص به نامه‌های امامان جعفر صادق و موسی کاظم علیهما السلام دارد که به ترتیب نامه‌های امام صادق با یک مقدمه در هفت فصل و نامه‌های امام کاظم با یک مقدمه در هشت فصل تنظیم و تدوین گردیده است. فصول یادشده به ترتیب زیر است.

مکاتیب الامام جعفر بن محمد الصادق «علیه السلام»

المقدمه

الفصل الاول؛ فی التّوحد والایمان (شامل ۶ نامه و یک معاوره با ابن ابی العوجاء)

الفصل الثانی؛ فی اهل البیت «علیهم السلام» (شامل سه رساله، سه املاء و شش نامه)

الفصل الثالث؛ فی المواعظ (شامل یک املاء، یک رساله، یک رقعہ و ۱۳ نامه)

الفصل الرابع؛ فی المکاتیب الفقھیة (شامل ۲۶ نامه، یک رساله و ۲ املاء)

الفصل الخامس؛ فی وصایاه «علیه السلام» (شامل ۱۷ وصیت)

الفصل السادس؛ فی الدّعاء (شامل شش نامه، ۷ املاء و یک دعا)

الفصل السابع؛ فی امور شتی (شامل ۱۰ نامه)

مکاتیب الامام موسی بن جعفر الکاظم «علیه السلام»

المقدمه

الفصل الاول؛ فی التّوحد (شامل شش نامه)

الفصل الثانی؛ فی الإمامة

الف- فی النّص علی الإمامة (شامل ۵ نامه و یک وصیت)

ب- فی دلالات الکاظم و خوارق عاداته «علیه السلام» (شامل ۳ نامه و ۱۰ روایت)

الفصل الثالث؛ فی المکاتیب الفقھیة

باب الطهارة (شامل ۳ نامه)

باب الصلاة (شامل ۸ نامه)

باب الصیام (شامل یک نامه)

باب الحج والمزار (شامل ۷ نامه)

باب التجارة (شامل ۲ نامه)

باب الوصیة (شامل ۵ نامه)

باب النکاح (شامل ۷ نامه)

باب الطلاق (شامل یک نامه)

باب الظهار (جواب نامه عطیة المدائنی)

باب الارث (شامل ۲ نامه)

باب القضاء والشهادة (شامل ۳ نامه)

باب النذر (یک نامه)

باب الأطعمة والاشربة (شامل پنج نامه)

فصل پنجم؛ مکاتیب «علیه السلام» من نهاییه النهران حتی الاستشهاد (۱۲ نامه که برخی از آنها مخاطبان متعدد دارد)

فصل ششم؛ وصایاه «علیه السلام» (۱۵ نامه تحت عنوان وصیت)

فصل هفتم؛ مکاتیب «علیه السلام» المجهولة التاريخ (۳۵ نامه که برخی از آنها مخاطبان متعدد دارد)

پایان بخش جلد دوم کتاب مکاتیب الاثمه، مربوط به فهرست آیات، نامه‌ها، احادیث، خطبه‌ها، وصیت‌ها، اعلام، ادیان، فرق و مذاهب، جمعیت‌ها و قبایل، مراکز و اماکن، اشعار، حادثه‌ها و وقایع و زمان آنها، فهرست کتاب‌ها، منابع و مآخذ و فهرست تفصیلی می‌باشد.

جلد سوم (۳۴۰ صفحه)

جلد سوم کتاب مکاتیب الاثمه اختصاص به نامه‌های امام حسن مجتبی علیه السلام، امام حسین علیه السلام و امام سجاد علیه السلام و امام محمدباقر علیه السلام دارد. نامه‌های این امامان هم‌اکنون در فصل‌های جداگانه به ترتیب نامه‌های امام مجتبی در پنج فصل، نامه‌های سیدالشهدا در چهار فصل، نامه‌های امام زین العابدین در سه فصل و نامه‌های حضرت باقرالعلوم در چهار فصل به ترتیب زیر تنظیم و تدوین شده است.

مکاتیب الامام الحسن بن علی

الفصل الاول؛ مکاتیب فی حیاة ابيه (شامل یک نامه درباره قدرت ایمان، علم اهل بیت علیهم السلام و صفات شیعیان، مثال

اهل بیت در قرآن، حق ولی، جزای دشمنان، مقام شهدای اهل بیت و شیعیان آنها و صفات اهل بیت علیهم السلام)

الفصل الثانی؛ مکاتیب بعد شهادة ابيه و قبل الصّلح (شامل ۷ نامه)

الفصل الثالث؛ مکاتیب من الصّلح حتی الاستشهاد (شامل ۵ نامه)

الفصل الرابع؛ فی مکاتیب مجهولة التاريخ (شامل دو نامه)

الفصل الخامس؛ فی وصایاه «علیه السلام» (شامل ۷ وصیت)

مکاتیب الامام الحسين بن علی

الفصل الاول؛ مکاتیب فی عهد معاوية (شامل ۴ نامه)

الفصل الثانی؛ مکاتیب فی عهد یزید (شامل ۱۳ نامه)

الفصل الثالث؛ المکاتیب المنسوبة الیه «علیه السلام» (شامل ۳ نامه)

الفصل الرابع؛ مکاتیب فی امور شتی (شامل ۷ نامه)

مکاتیب الامام علی بن الحسين

الفصل الاول؛ مکاتیب «علیه السلام» (شامل ۹ نامه و یک رساله حقوق که دربرگیرنده ۵۰ حق از حقوق است)

الفصل الثانی؛ المکاتیب التي لم یعثر علی نصّها والکتب المنسوبة الیه (شامل ۳ نامه)

الفصل الثالث؛ وصایاه (شامل ۱۴ وصیت)

مکاتیب الامام محمد بن علی الباقر

الفصل الاول؛ مکاتیب العامّة (شامل ۱۱ نامه و یک دستخط در وصیت محمد بن حنیفه و یک صحیفه)

الفصل الثانی؛ مکاتیب الفقھیة (شامل ۱۰ نامه و مکتوب)

الفصل الثالث؛ وصایاه (شامل ۱۵ وصیت)

الفصل الرابع؛ فی ما ینسب الیه (شامل سه نامه و یک وصیت)

باب الأَطعمه والاشربة؛ (شامل یک نامه و دو جوابیه)

باب المواريث؛ (یک جوابیه)

باب الشهادات؛ (یک نامه)

باب القضاء؛ (شامل دو نامه)

باب الحدود؛ (شامل دو نامه و یک جوابیه)

الفصل الخامس؛ رسالته «عليه السلام» فی الطَّبّ

این فصل درباره نامه حضرت امام رضا خطاب به مأمون که به عنوان رساله ذهبیة معروف است می باشد و موضوعات مختلف پیرامون درمان، سلامتی، داروها و... در آن مطرح شده است.

الفصل السادس؛ فی الدعاء (شامل ۱۱ نامه، یک دعا و یک رقعہ)

الفصل السابع؛ فی المواعظ (شامل ۹ نامه و یک تقریر)

الفصل الثامن؛ الواقفة (شامل شش نامه و یک جوابیه)

الفصل التاسع؛ مکاتیبہ «عليه السلام» السياسيّة (شامل ۴ نامه)

الفصل العاشر؛ فی امور شتّی (شامل ۴ نامه)

مکاتیب الامام محمد بن علی الجواد «عليه السلام»

الفصل الاول؛ فی التوحيد (شامل سه نامه)

الفصل الثاني؛ فی الإمامة (شامل ۵ نامه و یک توضیح در وصیت علی أبي الحسن الثالث)

الفصل الثالث؛ فی بعض معجزات و غرائب شأنه «عليه السلام» (شامل ۵ نامه)

الفصل الرابع؛ فی فضائل بعض اصحابه «عليه السلام» (علی بن مهزیار، یونس بن عبدالرحمن، محمد بن احمد بن حماد ابوعلی المروزى المحمودی، ابراهیم بن محمد الهمدانی، ابوطالب القتی، زکریا بن آدم، عبدالجبار بن المبارک النهاوندی، السیاری

الفصل الخامس؛ فی مکاتیبہ «عليه السلام» الفقهیة

الطهار؛ (شامل دو نامه)

الصلاة؛ (شامل ۱۵ نامه)

الزکاة؛ (شامل یک نامه)

الخمس؛ (شامل شش نامه)

الحج؛ (شامل ۷ نامه)

المکاسب؛ (شامل ۵ نامه)

الوقوف والصدقات؛ (شامل ۴ نامه)

النکاح؛ (شامل ۸ نامه)

الطلاق؛ (شامل دو نامه)

الحلف؛ (یک نامه)

النذر؛ (شامل دو نامه)

الاطعمة والاشربة؛ (شامل دو نامه)

الصیّد؛ (شامل دو نامه)

الإرث؛ (شامل چهار نامه)

الفصل السادس؛ فی الدعاء (شامل ۱۴ نامه و یک جوابیه درباره الرقاع فی الحوائج)

الفصل السابع؛ فی المواعظ (شامل ۹ نامه)

الفصل الثامن؛ فی امور شتّی (شامل ۴ نامه و نامه های در کنار پدر)

باب التجمل والزینة (یک نامه)

الفصل الرابع؛ فی المواعظ (شامل شش نامه)

الفصل الخامس؛ فی الدعاء (شامل ۱۰ نامه، یک املاء و یک دعا)

الفصل السادس؛ فی فضائل بعض الأصحاب (یونس بن عبدالرحمن، علی بن یقظین، هشام بن سالم و هشام بن الحکم)

الفصل السابع؛ فی وصایاه «عليه السلام» (شامل ۵ وصیت و یک رساله جنودالعقل والجهل)

الفصل الثامن؛ فی امور شتّی (شامل ۵ نامه)

جلد پنجم (۴۶۴ صفحه)

جلد پنجم مجموعه مکاتیب الائمه اختصاص به نامه های امام رضا و امام جواد علیهم السلام دارد که به ترتیب نامه های امام رضا علیه السلام بعد از مقدمه در نه فصل و نامه های امام جواد علیه السلام در هشت فصل تدوین و تنظیم گردیده است. فصول نامه های این دو امام همام به شرح زیر است.

مکاتیب الامام علی بن موسی الرضا «عليه السلام»

مقدمه

فصل الاول؛ فی التّوحيد (شامل ۷ نامه و یک املاء)

فصل الثاني؛ فی الامامة (شامل ۱۰ نامه، یک جوابیه و یک املاء)

فصل الثالث؛ فی بعض معجزاته و غرائب شأنه «عليه السلام» (شامل ۱۵ نامه، یک جوابیه و یک روایت)

فصل الرابع؛ فی مکاتیبہ «عليه السلام» الفقهیة

- فی محض الاسلام و شرایع الدین (شامل ۴۴ موضوع در احکام دینی)

- املاؤه «عليه السلام» الی الفضل بن سهل

- کتابه «عليه السلام» الی محمد بن سنان (شامل ۴۳ موضوع در احکام دینی)

- و سه نامه دیگر به محمد بن سنان

باب الطهارة (شامل ۹ نامه و یک جوابیه)

باب الصلاة (شامل ۱۶ نامه، دو جوابیه و یک املاء)

باب الزکاة؛ (شامل ۴ نامه و یک جوابیه)

باب الخمس؛ (شامل ۵ نامه)

باب الصّوم؛ (شامل دو نامه و دو جوابیه)

باب الحج؛ (شامل ۱۰ نامه و یک جوابیه)

باب التجارة؛ (شامل ۱۰ نامه و یک جوابیه)

باب الاجارة؛ (شامل یک نامه)

باب الرّهن؛ (شامل یک نامه)

باب الوقوف والصدقات؛ (شامل دو نامه و دو جوابیه)

باب الوصایا؛ (شامل سه نامه و یک املاء)

باب النکاح؛ (شامل ۱۰ نامه و یک جوابیه)

باب الطلاق؛ (شامل سه نامه و یک جوابیه)

باب الطهار؛ (یک نامه)

باب العتق؛ (شامل یک نامه و یک جوابیه)

باب النذر؛ (یک نامه)

باب الصیّد؛ (یک نامه)

جلد ششم (۴۵۵ صفحه)

جلد ششم مجموعه مکاتیب الائمه اختصاص به نامه‌های امام هادی و امام حسن عسکری علیهما السلام دارد و در این جلد پس از مقدمه، نامه‌های امام هادی علیه السلام در ده فصل و نامه‌های امام حسن عسکری علیه السلام در هفت فصل به ترتیب زیر تدوین و تنظیم شده است.

مکاتیب الإمام علی بن محمد الهادی «علیه السلام»**المقدمه**

الفصل الاوّل؛ فی التوحید (شامل ۱۰ نامه و یک رساله «فی الردّ علی اهل الجبر والتفویض»

الفصل الثانی؛ فی الإمامة (شامل ۱۱ نامه و یک تویح)

الفصل الثالث؛ فی بعض کراماته و غرائب شأنه «علیه السلام» (شامل ۱۶ نامه و یک تویح)

الفصل الرابع؛ فی مکاتیبه الفقهیة

– دو نامه به داوود بن فرقد الفارسی فی اختلاف الاخبار و احمد بن حاتم بن ماهویه و اخیه فی اخذ معالم الدین.

– باب الطهارة؛ (شامل ۱۰ نامه)

– باب النجاسات؛ (شامل ۲ نامه)

– باب الصلاة؛ (شامل ۵۰ نامه و یک تویح)

– باب الخمس؛ (شامل ۴ نامه)

– باب الصیام؛ (شامل ۹ نامه و یک جوابیه)

– باب الحجّ؛ (شامل ۱۲ نامه)

– باب التجارة والمکاسب؛ (شامل ۲۳ نامه و یک جوابیه)

– باب الوصایا؛ (شامل ۱۸ نامه)

– باب النکاح؛ (شامل ۱۷ نامه)

– باب الطلاق؛ (شامل ۶ نامه)

– باب العتق؛ (شامل ۲ نامه)

– باب الايمان والتّدور والكفّارات؛ (شامل ۸ نامه)

– باب الاطعمة والاشربة؛ (شامل ۶ نامه)

– باب اللقطة والضّالة؛ (شامل ۲ نامه)

– باب الموارث؛ (شامل سه نامه)

– باب القضاء والشهادات؛ (یک نامه)

– باب الحدود؛ (شامل شش نامه)

– تتمه؛ (یک نامه و یک املاء)

الفصل الخامس؛ فی الزيارة (شامل ۴ نامه و یک بیان)

الفصل السادس؛ فی الدّعاء (شامل ۹ نامه)

الفصل السابع؛ فی المواعظ (شامل سه نامه)

الفصل الثامن؛ مکافحته الضّالّون المضلون (فی الغلاة) (شامل ۱۳ نامه)

الفصل التاسع؛ فی مکاتیبه السیاسیة (شامل دو نامه)

الفصل العاشر؛ فی ذکر المحمودین من الوكلاء و اصحابه «علیه السلام» (شامل ۹ نامه و یک حسن ختام و یک دعا در

زیارت)

مکاتیب الإمام الحسن بن علی العسکری «علیه السلام»

الفصل الاوّل؛ فی التّوحید (شامل ۲ نامه)

الفصل الثانی؛ فی الإمامة (شامل ۲۳ نامه و یک تویح)

الفصل الثالث؛ فی بعض کراماته و غرائب شأنه «علیه السلام» (شامل ۳۸ نامه)

الفصل الرابع؛ فی مکاتیبه «علیه السلام» الفقهیة

– باب الطهارة؛ (شامل شش نامه)

– باب الصلاة؛ (شامل ۹ نامه)

– باب الخمس؛ (شامل یک نامه)

– باب الصیام؛ (شامل دو نامه)

– باب الحجّ؛ (شامل سه نامه)

– باب التجارة والمکاسب؛ (شامل ۱۵ نامه)

– باب الوصایا؛ (شامل ۹ نامه)

– باب النکاح؛ (یک نامه)

– باب الطلاق؛ (یک نامه)

– باب الايمان والتّدور والكفّارات؛ (یک نامه)

– باب الأطعمة والاشربة؛ (شامل دو نامه)

– باب اللقطة والضّالة؛ (یک نامه)

– باب القضاء والشهادات؛ (شامل سه نامه)

– باب الحدود؛ (شامل دو نامه)

– باب النوادر؛ (یک نامه)

الفصل الخامس؛ فی الدّعاء (شامل یک املاء، ۱۳ نماز، یک نامه درباره محتوای قنوت‌های ائمه طاهرین علیهم السلام،

یک دعا در قنوت و ۷ نامه)

الفصل السادس؛ فی المواعظ (شامل ۴ نامه)

الفصل السابع؛ فی الغلاة (شامل ۴ نامه)

جلد هفتم (۴۹۶ صفحه)

جلد هفتم مجموعه مکاتیب الائمه اختصاص به نامه‌های حضرت صاحب الزمان امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف دارد که در ۸ فصل جداگانه به شرح زیر تدوین و تنظیم شده است.

الفصل الاوّل؛ التّویحات الاعتقادیة (شامل ۱۲ نامه)

الفصل الثانی؛ کراماته و غرائب شأنه «علیه السلام» (شامل ۳۵ نامه)

الفصل الثالث؛ فی الوكلاء و الموکلین و من دعا له (شامل ۱۴ نامه)

الفصل الرابع؛ مکاتیبه «علیه السلام» الفقهیة (شامل ۱۴ نامه و یک جوابیه)

الفصل الخامس؛ فی امور شتی (شامل شش نامه)

الفصل السادس؛ الدّعاء و الاستدعاء فی قضاء الحوائج (شامل ۲۰ نامه)

الفصل السابع؛ فی الزيارة (شامل ۲ نامه)

الفصل الثامن؛ فی الغلاة و من دعا علیهم (شامل ۵ نامه) پایان بخش این جلد، فهرست آیات کریمه، احادیث و نامه‌ها و خطبه‌ها و وصیت‌ها، اعلام، ادیان، فرقه‌ها، منابع، مأخذ، اشعار و... می‌باشد.

التبرک

تبرک الصحابة و التابعین بآثار النبی (ص) و الصالحین

- التبرک با ماکن صلی فیها الرسول
صلی الله علیه و آله أو دعا فیها
- تبرک المسلمین بسائر آثاره
صلی الله علیه و آله

در فصل دوم کتاب، آیت‌الله احمدی میانجی به بررسی موضوع جواز یا عدم جواز تقبیل (بوسیدن) از جهت شرعی پرداخته و در اول فصل با اشاره به سه نوع بوسیدن؛ ۱- بوسیدن از روی شهوت و غریزه جنسی ۲- بوسیدن از روی عطوفت و مهر ۳- بوسیدن به قصد تکریم و احترام مانند بوسیدن دست یا پا و سر نبی یا وصی و یا پدر و مادر و استاد و عالم ربانی و... یادآور می‌شود که همین قسم اخیر مورد اختلاف و معرکه آراء است بطوریکه برخی آن را جایز و برخی کفر و شرک می‌دانند.

آیت‌الله احمدی میانجی، درباره بوسیدن نوع سوم به مواردی از سیره پیامبر اکرم و صحابه ایشان می‌پردازد و موضوع را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد.

عناوین مورد بحث در فصل دوم کتاب به شرح زیر است.

الفصل الثانی

- بحث حول مسأله التقبیل شرعاً
«جوازاً و منعاً»

- الاخبار الدالّة علی تقبیل النبی
صلی الله علیه و آله اهل بیته

- تقبیل صلی الله علیه و آله علیاً

- تقبیل صلی الله علیه و آله فاطمة

- تقبیل صلی الله علیه و آله الحسن و

الحسین و ابراهیم

- تقبیل صلی الله علیه و آله عشیره

- تقبیل صلی الله علیه و آله اصحابه و

هم احیاء

- تقبیل صلی الله علیه و آله اصحابه بعد

موتهم

- تقبیل الصحابة و التابعین بعضهم

بعضاً و هم اموات

- تعظیم قبور الانبیاء و الائمة و

الصالحین و تقبیلها

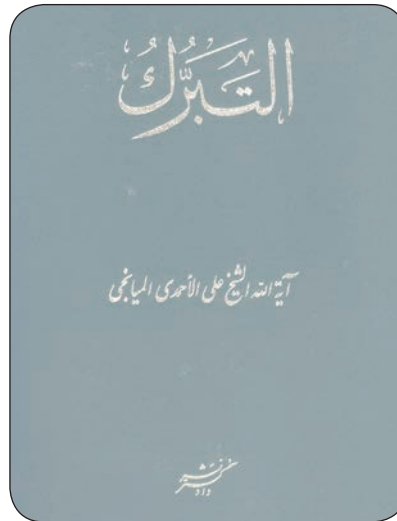
تازه‌ترین نسخه کتاب «التبرک» در ۳۹۰ صفحه

توسط نشر دادگستر در فروردین‌ماه سال ۱۳۹۸

چاپ و منتشر شده است.

آمد، گردآوری و به تحقیق و بررسی بیشتری درباره آنها پرداخته است.

ساختار کتاب مشتمل بر دو فصل می‌باشد که فصل اول پس از اشاره‌ای به حیات علمی آیت‌الله احمدی میانجی و مقدمه‌های چاپ‌های اول و دوم، با عناوین زیر تنظیم شده است.

الفصل الأول

- تبرک الصحابة و التابعین بآثار النبی
صلی الله علیه و آله

- تبرکهم فی تحنیک الاطفال

- التبرک بمسّه و مسح

صلی الله علیه و آله

- اسماء الذین مسح رسول الله

صلی الله علیه و آله رؤوسهم و برک

علیهم

- التبرک بشرب دمه

صلی الله علیه و آله

- تبرک الصحابة بفضل وضوئه و

سوره

- التبرک بشعره صلی الله علیه و آله

- التبرک بمنبره صلی الله علیه و آله

- التبرک بقبره صلی الله علیه و آله

- الاستشفاع بقبره صلی الله علیه و آله

- تبرک الصحابة و التابعین بقبور

الصالحین و جنائزهم

کتاب «التبرک» اثری است کلامی به زبان عربی که آیت‌الله احمدی میانجی در آن به بررسی یکی از موضوعات مهم مورد گفتگو میان مسلمان، یعنی «جواز تبرک جستن به قبر پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و سایر بندگان صالح و شایسته خداوند و توسل به آنها و استشفاء از آنان» پرداخته است.

به اعتقاد مؤلف، مسأله تبرک به آثار انبیاء و اولیاء الهی و بندگان صالح خداوند چه بسا جزء ضروریات اولیه اسلامی باشد که به هیچ وجه نمی‌توان در آن شک و تردید نمود. البته گروهی اندک که عمدتاً پیروان مروانیان هستند از این امر ممانعت به عمل آورده و آن را بدعت و منافی با توحید و هم‌تراز با شرک و کفر می‌شمارند، اما اکثر مسلمانان به این امر اهتمام دارند و به این آثار تبرک می‌جویند.

دیدگاه این گروه اندک و شبهاتی که در مورد جواز تبرک به آثار انبیاء و اولیاء مطرح می‌کنند، باعث بروز اختلاف میان مسلمانان شیعه و سنی شده است و لذا آیت‌الله احمدی میانجی در جهت حل این اختلاف و جلوگیری از بروز و ظهور مشکلاتی که به وحدت مسلمانان لطمه وارد می‌کند، به نگارش این اثر پرداخته است.

مؤلف درباره انگیزه تألیف این اثر می‌نویسد: «... پس از آنکه با کتابی که یکی از علمای مکه مکرمه با عنوان «تبرک الصحابة بآثار الرسول صلی الله علیه» آشنا شدم و مؤلف در آن به طرز بدیعی به معرفی روش عملی صحابه پیامبر در تبرک به آثار نبوی پرداخته و پیامبر اکرم نیز عمل آنان را تأیید و تقریر فرموده، به نگارش این اثر مبادرت ورزیدم...»

آیت‌الله احمدی میانجی در این اثر به بیان مواردی که صحابه پیامبر اکرم چه در زمان حیات ایشان و چه بعد از رحلت ایشان، نه تنها به وجود مقدس ایشان بلکه به خاندان پاک حضرت و نیز عالمان و صالحان از امت پیامبر تبرک جسته و درخواست شفا و شفاعت کرده‌اند، پرداخته و اوامر نبوی را در زمینه جواز این امر و بلکه ترغیب و تشویق مسلمانان به تبرک جستن به آثار این ذوات نورانی یادآور شده است.

آیت‌الله احمدی میانجی در این اثر، اخبار و احادیثی اضافه بر اخباری که در کتاب فوق‌الاشاره

مالکیت خصوصی در اسلام

کتاب «مالکیت خصوصی در اسلام» تألیف آیت الله حاج میرزا علی احمدی میانجی در زمینه مالکیت خصوصی و فروعات فقهی و حقوقی مربوط به این موضوع بحث می کند. در این کتاب مالکیت خصوصی در دو بخش اصلی، بخش اول؛ ادله مالکیت خصوصی به طور عموم و بخش دوم؛ مالکیت خصوصی زمین و ادله آن، مورد بحث قرار گرفته است و نویسنده با مراجعه به ادله (کتاب و سنت) و نقد و بررسی گفتار فقها، در صدد ارائه مطالب متقن و مستدل برآمده است.

صفحات ابتدایی کتاب در آغاز با مختصری از زندگی نامه مؤلف و فعالیت های علمی وی مزین و پس از مقدمه ناشر و پیشگفتار، مقدمه ای درباره اصول مالکیت در اسلام بیان شده است. بخش اول کتاب در فصل های دوازده گانه به شرح زیر تنظیم شده است.

بخش اول - ادله مالکیت خصوصی به طور عموم

فصل اول - زکات، خمس، انفال و فئ
در این فصل، نگارنده زکات، خمس، انفال و فئ را به عنوان دلایلی از مالکیت خصوصی برمی شمارد و به طور مبسوط درباره هر یک از این موارد و اینکه چگونه می توان از آیات و روایات و سایر ادله قطعی و دیدگاه های فقهی مربوط به این ابواب دلایل مالکیت خصوصی را استخراج نمود بحث می کند.

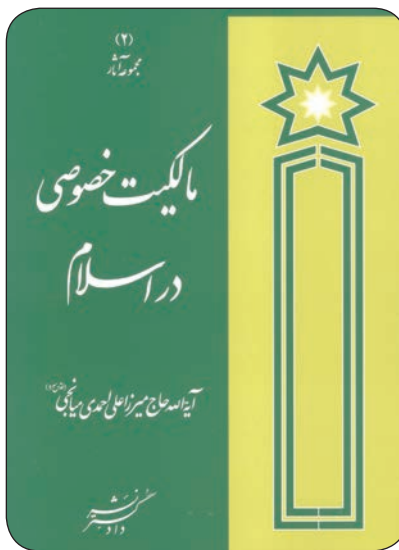
فصل دوم - ارث
آیت الله احمدی میانجی در این فصل به ادله قرآنی و روایی ارث به عنوان یکی دیگر از ادله مالکیت خصوصی اشاره کرده و وجه استدلال به این آیات و روایات را به منظور اثبات مالکیت خصوصی بیان می کند.

فصل سوم - دیه
مؤلف در این فصل آیات و روایات مربوط به دیه و موضوعات متناسب با آن را مورد بحث قرار می دهد و دیه را نیز از ادله مالکیت خصوصی مطرح کرده و سپس وجه این دلالت را بیان می نماید.

فصل چهارم - دین
در این فصل آیات و اخبار مربوط به دین مطرح و ضمن ترجمه و شرح آیات و روایات، وجه استدلال بر آنها مبنی بر

دلالت داشتن آنها بر مالکیت خصوصی تبیین شده است.

فصل پنجم - مهر و متاع
مهریه زنان و آیات و روایات مربوط به متاع آنان در هنگام طلاق در این فصل مورد بحث قرار گرفته و اهمیت دادن اسلام به این مسأله از دلایل احترام گذاشتن به مالکیت خصوصی ارزیابی شده است.

فصل ششم - تحریم غضب
در این فصل، مؤلف به حرام بودن غضب اموال در اسلام اشاره و آیات و روایات مربوط به غضب اموال را مورد بررسی و قسمتی از اخبار در مورد اموالی که مورد نزاع واقع می شوند و همچنین برخی از نامه های پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله در این زمینه را مورد تجزیه و تحلیل فقهی قرار داده است و در نهایت از مجموعه این مباحث و آیات و روایات دلایل مالکیت خصوصی را نتیجه می گیرد.

فصل هفتم - لقطه
فصل هشتم - عاریه
در دو فصل اخیر، احادیث مربوط به لقطه (اشیاء و اموال پیدا شده) و احادیث مربوط به عاریه مطرح و احکام آنها به عنوان ملک خصوصی و لزوم احترام به آن مطرح شده است.

فصل نهم - بیع

فصل دهم - عتق

این دو فصل مربوط به تحلیل اخبار مربوط به بیع و عتق می باشد و اینکه این دو مبحث نیز از فروعات و ادله مربوط به مالکیت خصوصی هستند و مواردی از اخبار مربوط به آنها مبنی بر مالک بودن بایع و مشتری، مطرح شده است.

فصل یازدهم - انفاق

فصل دوازدهم - وصیت

آیات و روایات مربوط به انفاق و وصیت و کیفیت آنها، پایان بخش مطالب بخش اول کتاب است که در این مباحث نیز جنبه هایی از مالکیت خصوصی بیان شده است.

بخش دوم - مالکیت خصوصی زمین

فصل اول - انواع زمین

در این فصل، انواع زمین از دیدگاه اسلام و طرق تملک زمین در اسلام مورد بحث قرار گرفته است.

فصل دوم - ادله مالکیت زمین

در این فصل با اشاره به برخی از نامه های رسول خدا صلی الله علیه و آله و نتیجه گیری از این نامه ها درباره زمین و همچنین بررسی روایات خرید و فروش، موضوع موقوفه ها، موقوفه های رسول الله، موقوفه های امیرالمؤمنین علیه السلام، وقف های حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها، وقف های امام حسین علیه السلام، و ققنامه حضرت موسی بن جعفر علیه السلام، موقوفه های اصحاب رسول خدا، ارث، ارث رسول خدا، فذک و احیاء مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

فصل سوم - غضب

فصل چهارم - شرایط احیاگران

این دو فصل اختصاص به مباحثی درباره غضب زمین و احکام آن و شرایط زمین های موات و در نتیجه مالک شدن این زمین ها که از فروع و مصادیق مالکیت خصوصی است و مباحث دیگر مانند اقطاع، تحجیر و موات بالعرض بحث می شود که پایان بخش کتاب است. نوبت اول کتاب «مالکیت خصوصی در اسلام» در ۳۰۴ صفحه در بهار سال ۱۳۸۲ توسط نشر دادگستر چاپ و منتشر شده است.

به سوی نور (مجموعه ۳ جلدی)

مجموعه سخنرانی‌های فقیه اخلاقی مرحوم آیت الله میرزا علی احمدی میانجی

مجموعه سه جلدی «به سوی نور» حاوی سلسله سخنرانی‌های مرحوم آیت الله میرزا علی احمدی میانجی است که غالب این سخنرانی‌ها را در مسجدی کوچک ولی پربرکت در سه راه بازار شهر قم ایراد کرده‌اند و بعدها متن سخنرانی‌ها از روی نوار پیاده شده است. این مجموعه در سه دفتر تنظیم و تدوین شده است که دفتر اول مربوط به شرح خطبه شعبانیه رسول خدا صلی الله علیه و آله، دفتر دوم مربوط به موضوع امامت و اهل بیت علیهم السلام است و دفتر سوم اختصاص به شرح فرازهایی از ادعیه دارد و در آنها مباحث مهم اخلاقی و معنوی مطرح شده است.

جلد اول (۳۵۰ صفحه)

دفتر اول مجموعه به سوی نور در صفحات ابتدایی حاوی خلاصه‌ای از زندگی نامه مرحوم آیت الله احمدی میانجی است که در آن به مواردی از قبیل تولد، خاندان، تحصیلات، اساتید، دوستان و هم‌مباحثه‌های، محفل تفسیر قرآن، شاگردان، تألیفات و آثار، ویژگی‌ها و دیدگاهها، فعالیت‌های اجتماعی، فعالیت‌های فرهنگی و فکری، شخصیت استاد از دیدگاه معاصران و وصیت نامه حضرت آیت الله احمدی میانجی پرداخته شده است و پس از مقدمه‌های چاپ دوم و چاپ اول کتاب، خطبه شعبانیه رسول اکرم صلی الله علیه و آله درج گردیده است.

مجموعه سخنرانی‌های آیت الله احمدی میانجی که در جلد اول مجموعه به سوی نور درباره خطبه شعبانیه جمع آوری شده، هفده سخنرانی است که در هر سخنرانی چندین نکته و عنوان را انتخاب و درباره آنها توضیحاتی ارائه داده است. برخی از عناوینی که استاد پیرامون این خطبه استخراج و درباره آنها سخن گفته است به شرح زیر است.

ماه خدا، ویژگی‌های ماه رمضان، برکت، رحمت، مغفرت، ضیافت، مراد از ضیافت الله، دعوت به ضیافت، خواستن از خدا و شرایط آن، چه بخواهیم؟، ماه تمرین، دقت در رفتار، تلاوت قرآن و شرایط آن، انس با احادیث، منابع خطبه، انواع ذکر، حلال خوردن و حضور امام بر جنازه، حجاب نور چیست؟، نیت‌های صادق و قلب‌های پاک، از این صفات برحذر باش، تأثیر اعمال بر صفات نفسانی، چرا در اماکن متبرکه حال خوشی داریم، نیت صادق و دل‌های پاک، قرائت قرآن در ماه رمضان، سوق بهشت، یاد گرسنگی قیامت، عالم عادل، مذمت غفلت از همسایه، مواقف قیامت، تشنگی قیامت، صدقه دادن، وصیت کردن، عالم بی عمل، رفع حاجت مؤمن، احترام به بزرگترها، پیوند خویشاوندی، نحوه صلح رحم، آثار صلح رحم، حفظ زبان، پوشاندن چشم‌ها از گناه، سرپرستی ایتم، خدمت گزاران به خلق خدا، توبه و بازگشت، چگونه دعا کنیم؟، حاجت خواستن از ائمه علیهم السلام، گرفتن عیدی از پیامبر، توبه و دعا، تحول دل‌ها، دعا بعد از نماز، حفظ اسرار، آثار وضعی اعمال، رهن جان، دل شکستن، تأثیر دعای پدر، خویشتن‌داری از گناه، رفیق خوب، دوری از خدا، اثر اعمال، روشن بینی، حضور در قیامت، اهمیت نماز، افطاری دادن، انفاق در راه حج، حج برای امام زمان، کمک به فقرا، حسن خلق در ماه رمضان، خودکشی،

خوش رفتاری با همسر، دیگران را نیازارید، اکرام ایتم، صلح ارحام، کار و کوشش و نظافت، انجام واجبات و ترک محرمات، اهانت و بدبختی و...

پایان بخش این جلد از مجموعه به سوی نور، فهرست آیات، احادیث، اشعار، اعلام، مکان‌ها و شهرها و کتابخانه است.
جلد دوم (۳۷۳ صفحه)

دفتر دوم مجموعه «به سوی نور» حاوی متن ۲۶ سخنرانی از سخنرانی‌های آیت الله احمدی میانجی درباره مسأله امامت و شخصیت اهل بیت پیامبر علیهم السلام می‌باشد که این بیست و شش سخنرانی تحت عناوین زیر صورت گرفته است و هر عنوان دارای زیرمجموعه‌هایی از مطالب مفید پیرامون آن عنوان دارد.

- ۱ - امامت و ولایت (قوانین الهی و قوانین بشری، جانشینی امیرالمومنین علیه السلام و...)
- ۲ و ۳ - حدیث ثقلین (اختلاف ما و اهل سنت، رابطه قرآن و عترت و...)
- ۴ و ۵ - امامت و اولوالامر (عصمت امام، اولوالامر چه کسانی هستند؟، نصوص امامت و...)
- ۷ - شهادت امام علی علیه السلام (شخصیت امام علی، توجه به یتیمان، توجه به نماز و قرآن و...)
- ۸ - بهترین بنده نزد خدا (مخالفت با هوای نفس به سود ماست، وصف علی در حضور معاویه و...)
- ۹ - حضرت فاطمه علیها السلام و فدک (خطبه حضرت زهرا، مظلومیت و تحمل، گریه و...)
- ۱۰ - ماجرای فدک (فیء و تقسیم آن، نحله و ارث، دست به دست شدن فدک و...)
- ۱۱ - امام حسن علیه السلام (شرایط امام حسن، وظیفه ما و...)
- ۱۲ و ۱۳ - امام حسین علیه السلام (اختصاصات، انگیزه قیام، پیام و عبرت عاشورا و...)
- ۱۴ و ۱۵ - خطبه امام حسین علیه السلام (شخصیت والای یاران، شرط درک لذایذ باطنی و...)
- ۱۶ - سیدالشهداء و جهاد در راه خدا (قیام امام خمینی، انبیاء و جنگ با دشمنان و...)
- ۱۷ - چهل روز اخلاص و اربعین (خصوصیت عدد چهل، پاداش صبر بر طاعت، امتحان خداوند و...)
- ۱۸ - حضرت زینب سلام الله علیها (حضور در جامعه، شخصیت حضرت زینب، تبلیغ بنی امیه و معاویه و...)
- ۱۹ - یاد ابا عبدالله علیه السلام (گریه بر امام حسین، زیارت امام حسین، زنده نگهداشتن خاطره شهدا و...)
- ۲۰ - امامت و امام زمان «عجل الله تعالی فرجه» (امام در قرآن، تربیت شیعیان توسط ائمه و...)
- ۲۱ - امام شناسی و امام زمان «علیهم السلام» (معرفه الله، امامت و...)
- ۲۲ - امامت و امام زمان «علیه السلام» (روایات مربوط به امام زمان، آیات مربوط به امام زمان و...)
- ۲۳ - امام زمان (عج) و انتظار (توقع از ما، انتظار واقعی و...)
- ۲۴ - حکومت صالحان (امامت مستضعفین، بشارت منجی، شرایط پس از ظهور و...)
- ۲۵ - امام زمان «عج» (روایات درباره امام، اهمیت مسأله غیبت و...)
- ۲۶ - شرایط ولایت امر (ولایت فقیه و انتخاب ولی فقیه، جامعه مدرسین، واجبات عملی و...)

پایان بخش دفتر دوم از مجموعه به سوی نور نیز فهرست آیات، احادیث، اشعار، اعلام، اماکن و شهرها و کتابخانه است.
جلد سوم (۲۴۳ صفحه)

دفتر سوم مجموعه «به سوی نور»، حاوی متن چهارده سخنرانی از سخنرانی‌های آیت الله احمدی میانجی است که شرح فرازهایی از دعاهای ائمه معصومین علیهم السلام می‌باشد. عناوین این ۱۴ سخنرانی به شرح زیر است.

- سخنرانی‌های اول تا هشتم که در این دفتر جمع آوری شده، پیرامون دعای مکارم الاخلاق امام سجاد علیه السلام است.
- ۱ - دعای مکارم الاخلاق؛ عنوانی از قبیل: نعمت و آفت آن، امکانات نعمت است، نزاع برای دنیا، اعراض از دنیا، خطر بیت المال، اعتدال در رفتار، عزت و کبر، مقام مسئولیت می‌آورد، عزت و آفت آن، حسن خلق و... در دعای مکارم الاخلاق می‌پردازد.
- ۲ - دعای مکارم الاخلاق؛ پیرامون موضوعاتی از قبیل: فضایل اخلاقی، زوال فضیلت‌ها، کسب فضیلت‌ها، راههای کسب فضایل، زهد پیامبر و اهل بیت، اخلاق پیامبر و اهل بیت، کسب معالی اخلاق، تواضع واقعی، بی‌اهمیتی به موقعیت، انفاق، الگوی خوب بودن، برخورد خداپرستانه، شیعه علی، عبرت و... در دعای مکارم الاخلاق است.
- ۳ - دعای مکارم الاخلاق؛ موضوعاتی از قبیل: حسن خلق، میزان اعمال، گذشت، کسب حسن خلق، عجز انسان، رسیدگی به بندگان، تواضع، ماجرای قیس بن سعد، دعای امام سجاد(ع)، تواضع و مراقبت و...)
- ۴ - دعای مکارم الاخلاق؛ در سخنرانی چهارم استاد پیرامون دعای مکارم الاخلاق امام سجاد، موضوعاتی مانند: بلندی نظر مردم، همراه پستی نفس، زهد و تواضع بایسته علما، شهید مدرس، عزت ظاهری همراه خواری باطنی، احساس مسئولیت، نعمت و ادای حق آن، ماجرای سفاح، شهرت مایه فتنه، ارزش تواضع، نگرانی آیت الله بروجردی و...)
- ۵ - دعای مکارم الاخلاق؛ مطالب مطرح شده در سخنرانی پنجم استاد با موضوع دعای مکارم الاخلاق، عبارتند از: دوری از کبر و خودپسندی، زینت تواضع، تواضع امام موسی صدر، رفتار شهید بهشتی، اجرای حکم خدا با رفق و مدارا، تاثیر تواضع و...)
- ۶ - دعای مکارم الاخلاق؛ مطالبی درباره بهره‌مندی از هدایت صالح، مراقبت در شیوه زندگی، مبارزه با نفس بخاطر خدا، توقع از ما، ماجرای مقدس نجفی، طریقه حق، کج فهمی، شک و تردید، حقانیت انقلاب، نیت عاری از شک و...)
- ۷ - دعای مکارم الاخلاق؛ آثار صلوات، صلوات صحیح، اهل بیت فرزندان پیامبر هستند، تقید اهل بیت علیهم السلام به شریعت، دین و سیاست، عوض کردن هدایت، اعراض از حق،

- ۸ - دعای مکارم الاخلاق؛ استفاده از نعمت عمر، ماجرای حاج شیخ عباس قمی، توجه به وقت مردم، استفاده بزرگان از عمر خود، عمر بابرکت، طاعت واقعی، عاقبت بخیری، انجام وظیفه، تأثیر مادیات در معنویات، علم مسئولیت آور است، مراقبت نسبت به زیردستان، دوری از هوا، عرضه اعمال بر امام زمان، اجل مؤمن به دست اوست و...
- ۹ - دعای دوستی و محبت؛ سنخیت علت دوستی، عمل موجب تقرب، الحاق، شفاعت، صلوات بر محمد(ص) و خاندان او، دوستی اهل بیت هزینه دارد، همه ائمه یک نورند و...
- ۱۰ - دعای عرفه؛ ویژگی دعاهای امام حسین(ع)، نتایج تقوا، ماجرای شیخ جعفر شوشتری و...
- ۱۱ - دعای ندبه؛ ما و امام زمان «عج»، واسطه‌های ائمه، ارتباط با امام زمان، زیر سایه ائمه، حقوق امام زمان، امام زمان واسطه ما و خدا، تارزش ولایت ائمه و...
- ۱۲ - دعای کمیل؛ دعا و نیاز واقعی، نمونه‌ها در قرآن، علی(ع) میزان عمل، پیروی از علی، محبت علی، اخلاق امام علی، زندگی امام علی علیه السلام و...
- ۱۳ - دعای کمیل؛ فهم دعا یا معنا کردن دعا، طهارت نفس شرط فهم، خواسته‌های علی(ع)، امتحان یوسف، شخصیت حضرت معصومه «س»، ماجرای آیت الله صدر و...
- ۱۴ - دعای کمیل؛ دو نگرش به زندگی، وصف علی علیه السلام، توصیه و...
- پایان بخش دفتر سوم مجموعه به سوی نور، فهرست آیات، احادیث، اشعار، اعلام، اماکن و شهرها و کتابخانه است.
چاپ چهارم مجموعه سه جلدی «به سوی نور» در سال ۱۳۹۳ توسط سازمان چاپ و نشر دارالحدیث قم منتشر شده است.

عقيل بن ابي طالب

کتاب «عقيل بن ابي طالب» که به زبان عربی توسط آیت الله احمدی میانجی نگارش یافته، پیرامون یکی از شخصیت‌های صدر اسلام است. این کتاب مشتمل بر مقدمه محقق (مجتبی فرجی) و متن اثر در سه فصل جداگانه و یک تتمه است. محقق، در مقدمه کتاب، شرح حال مؤلف، زندگی نامه و آثار علمی و خدمات فرهنگی و اجتماعی نویسنده را مورد بحث و بررسی قرار داده است.

متن اثر در سه فصل و یک تتمه به شرح زیر است.

الفصل الاول؛ احواله الشخصیة

آیت الله احمدی میانجی در این فصل، از نسب عقیل و حبّ ابوطالب و رسول خدا نسبت به او، همسران، فرزندان، فضایل او و خانه و زندگی وی بحث می‌کند. عقیل بن ابي طلب بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصی هاشمی، پسرعموی رسول الله(ص)، و برادر علی بن ابي طلب و جعفر است. عقیل از جعفر ده سال بزرگتر و جعفر نیز از علی(ع) ده سال بزرگتر و مادرش فاطمه بنت اسد بن هاشم بوده است. به عقیده نویسنده، ابوطالب، عقیل را بسیار دوست داشته و زمانی که رسول الله(ص) و عباس بن عبدالمطلب خواستند از تنگدستی و مشکلات ابوطالب کم کنند و پیشنهاد سرپرستی فرزندان را به وی دادند، ابوطالب گفت: عقیل را بگذارید و هر کس را می‌خواهید ببرید.

عقیل بن ابي طلب، عالم به علم انساب و ایام قریش و مفاخر و معایب قریش بوده و مردم در علم نسب‌شناسی و ایام عرب از او استفاده می‌کردند و مؤلف در بخشی از این فصل به علم

انساب عقیل پرداخته است.
الفصل الثانی؛ سیره

مناقشات شایعه پیوستن عقیل به معاویه است. در بخشی از این فصل کتاب می‌خوانیم: «عقیل نزد معاویه رفت و از او کمک خواست. معاویه صد هزار درهم به وی داد و گفت: بر منبر برو و آنچه را من به تو دادم و آنچه را که علی به تو داد ذکر کن. او بر منبر رفت و پس از حمد و ثنای الهی گفت: ای مردم! به شما خبر دهم که من خواستم بر علی بن ابی طالب از راه دینش نفوذ کنم، اما او دینش را بر من ترجیح داد و خواستم بر معاویه از راه دینش نفوذ کنم او مرا بر دینش ترجیح داد.

تتمه

در بخش تتمه کتاب، ابتدا به چهار حدیث نادر اشاره شده و سپس روایان احادیث عقیل بن ابی طالب ذکر گردیده‌اند و در انتها تاریخ وفات وی در منابع بررسی شده است. پایان بخش کتاب، فهرست آیات، احادیث، اعلام، حوادث، وقایع، ایام و مصادر می‌باشد و آدرس منابع و مآخذ و ارجاعات در پاورقی کتاب در صفحات مربوطه آمده است. نوبت دوم کتاب در سال ۱۳۸۷ و در ۱۲۸ صفحه توسط انتشارات دارالحدیث قم چاپ و منتشر شده است.

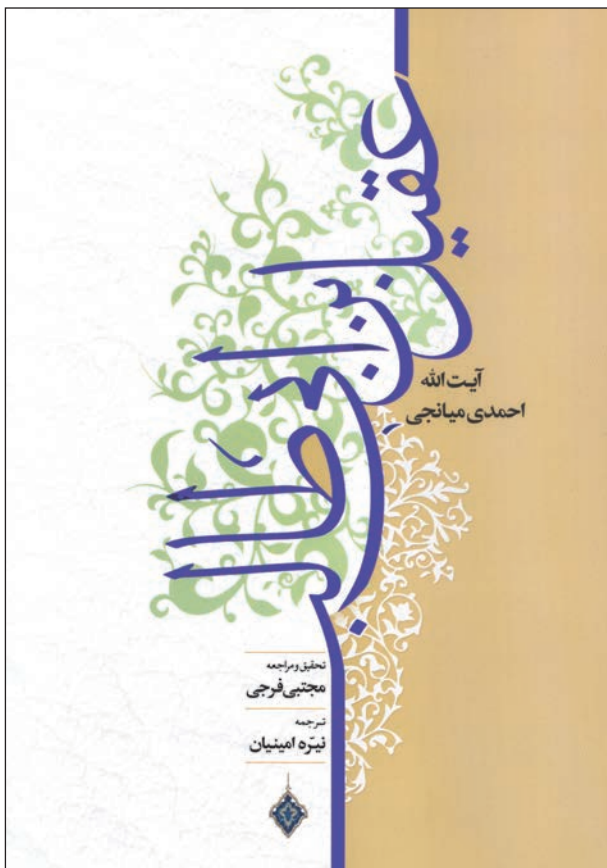
آیت الله احمدی میانجی در فصل دوم کتاب، سیره عقیل بن ابی طالب را از منابع تاریخی مورد بررسی قرار داده است. حیات عقیل در زمان مشرکین، اسلام آوردن او، حضور او در شعب ابیطالب، سقایة الحاج بودن وی، هجرت او به مدینه، یاری رساندن به رسول الله (ص) و شرکت در بعضی جنگ‌های رسول خدا و کمک‌رسانی به پیامبر اسلام در تجهیز، مشایعت ابوذر در هنگام تبعید، زمان ازدواج علی علیه السلام، حضور او در تهیه جهیزه حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها، شرکت او و فرزندان در بعضی از جنگ‌های امیرالمومنین (ع)، وکالت از طرف حضرت علی برای حل مرافعه‌ها، نامه او به امیرالمومنین، گفتگوهای او با معاویه، شهادت فرزندان او در کنار حضرت سیدالشهدا در کربلا، محبت و علاقه امام سجاد علیه السلام به فرزندان عقیل و... از جمله موضوعاتی است که در این فصل مورد بحث قرار می‌گیرد.

الفصل الثالث؛ عقیل و المناقشات حوله

آیت الله احمدی میانجی در فصل سوم کتاب به شش مناقشه که پیرامون عقیل وجود دارد پرداخته است. یکی از این

عقیل بن ابی طالب

(ترجمه فارسی)

کتاب «عقیل بن ابی طالب» ترجمه فارسی کتابی با همین عنوان است که اصل آن به زبان عربی توسط آیت الله میرزا علی احمدی میانجی تألیف شده و پیش از این شرح مختصری درباره آن تقدیم شد.

این کتاب که با تحقیق و مراجعه آقای مجتبی فرجی و ترجمه خانم نیره امینیان چاپ شده، همانند اصل رساله، دارای سه فصل به شرح زیر است:

فصل اول: شخصیت عقیل بن ابی طالب

در این فصل، مؤلف درباره اصل و نسب عقیل، محبت ابوطالب نسبت به او، همسران و فرزندان او، فضل و دانش و خانه او بحث کرده است.

فصل دوم: سیره و روش عقیل بن ابی طالب

آنچه را که مؤلف در شرح سیره عقیل به آن اهتمام ورزیده، روشن کردن نقش او در تاریخ اسلام و نیز نقش فرزندان وی در یاری اهل بیت (ع) است. مؤلف گرامی، موضوع کتاب را از ارتباط عقیل با مشرکین و اسلام آوردن او تا زمان وفاتش آغاز کرده، آن‌گاه سیره و روش فرزندان او را در یاری حضرت سیدالشهدا (ع) آورده است.

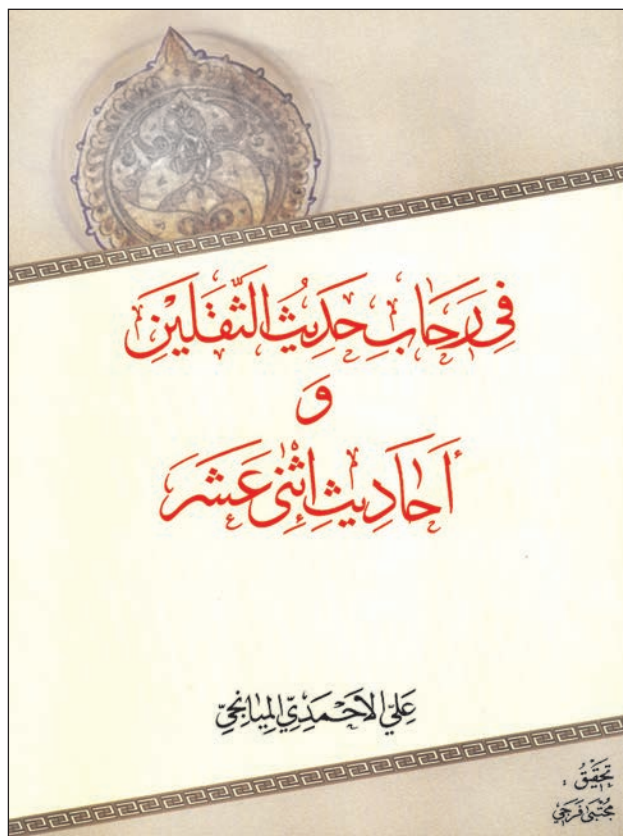
فصل سوم: عقیل و نظرات مختلف درباره او

چنانچه به مظلومیت عقیل اشاره شد، بحث‌های مختلفی درباره شخصیت او از جوانب مختلف شده است. مؤلف محقق، مطالب دقیقی اطراف گفتگوها و مناقشاتی که درباره او نقل شده، آورده است و حقایق از گوشه‌های حیات او را آشکار نموده است؛ به طوری که هیچ شبهه‌ای در بزرگی و جلالت عقیل بن ابی طالب باقی نمانده است.

پایان بخش کتاب فهرس آیات، اعلام، مکان‌ها، ایام و اتفاق‌ها و منابع می‌باشد.

این کتاب در ۱۶۲ صفحه توسط موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث قم در سال ۱۳۹۸ چاپ و منتشر شده است.

فی رحاب حدیث الثقلین و احادیث اثنی عشر

کتاب «فی رحاب حدیث الثقلین و احادیث اثنی عشر» کتابی است پژوهشی که پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله که به وجود دوازده امام و پیشوا پس از ایشان دلالت دارند، بحث می کند. کتاب به زبان عربی است و مطالب آیت الله احمدی میانجی توسط آقای مجتبی فرجی جمع آوری شده است.

مطالب کتاب در دو بخش، بخش اول در شش فصل و بخش دوم در دو فصل تنظیم و تدوین گردیده بطوریکه آیت الله احمدی میانجی ابتدا به بحث پیامبر حدیث شریف ثقلین پرداخته و ضمن اشاره به صحابی، راویان و علمایی که طی قرون متمادی این حدیث را روایت کرده اند، به ذکر برخی لطایف مستفاد از این روایت پرداخته و سپس احادیث معروف به اثنی عشر را مورد بحث و بررسی قرار می دهد.

بخش های کتاب و فصول زیر مجموعه آنها از قرار زیر هستند.

القسم الاول؛ حدیث الثقلین

الفصل الاول؛ حدیث الثقلین فی نظرة واحده (نص صریح حدیث و تصریح پیامبر در موارد متعدد به بیان آن از جمله در غدیر خم، عرفه حجة الوداع و در حال بیماری در مدینه و در جلسه مملو از صحابی در اتاق ایشان و...)

الفصل الثاني؛ رواة حدیث الثقلین (در این فصل به نام ۵۱ نفر از مردان و زنان صحابی که این حدیث شریف را نقل کرده اند اشاره شده است و برخی از افراد در پاورقی مربوطه به طور مفصل معرفی شده اند.)

الفصل الثالث؛ الاشارة الى مواضع رواة الحدیث، بروایة السید نورالله الحسینی المرعشی

الفصل الرابع؛ الاشارة الى مواضع رواة الحدیث، بروایة الیخ محمد بن الحسین الحرّ العاملی (جمع کثیری از علما و محدثین شیعی روایت شریف ثقلین را در کتب حدیثی خود نقل کرده اند که مؤلف از بین آنها به روایات های سید نورالله حسینی مرعشی و شیخ محمد حسین حرّ عاملی پرداخته است.)

الفصل الخامس؛ ذکر بعض ما روی من المحدثین علی حسب القرون (حدیث شریف ثقلین را جمع کثیری از بزرگان و مشاهیر اعصار مختلف نقل کرده اند، مؤلف در فصل پنجم بر حسب قرون از قرن دوم تا قرن دوازدهم به ذکر نام محدثینی پرداخته که این حدیث را روایت کرده اند.)

الفصل السادس؛ اللطائف المستفاده من الحدیث الشریف (در این فصل به بیان برخی نکته های مهم که در این حدیث مستتر است و می توان آنها را دریافت اشاره شده است مانند جملاتی از قبیل «انما انا بشر یوشک ان یأتی رسول ربی»، «انی لأظن ادعی فأجیب»، «کأنی دعیت فأجبت» که خبر از نزدیکی رحلت پیامبر می دهد و یا جمله «انی تارک» که تأکید بر وصیت بر ثقلین از آن دریافت می شود و...

القسم الثاني؛ احادیث اثنی عشر

الفصل الاول؛ فی الاحادیث التي لم تصرح بأسماء الائمة الفنی عشر
الفصل الثاني؛ فی الاحادیث التي تصرح بأسماء الائمة الاثنی عشر (در فصل اول و دوم از بخش دوم کتاب، آیت الله احمدی میانجی پیامبر روایاتی بحث می کند که به احادیث اثنی عشر معروف هستند و در آنها به وجود دوازده امام و خلیفه ابرار و معصوم پس از پیامبر تصریح شده است. در فصل اول روایاتی نقل شده که اسامی دوازده امام در آنها تصریح نشده و فقط به تعداد ائمه اشاره شده است و مجموع این روایات به عدد ۲۷۵ می رسد. بسیاری از این روایات از زبان ائمه و برخی دیگر از صحابه پیامبر نقل شده است.)

پایان بخش کتاب فهرست تفصیلی به همراه فهرس منابع و مصادر است و در پاورقی ها علاوه بر ذکر منابع و توضیح برخی از مطالب متن، به معرفی برخی اعلام و روات متن اقدام شده است.

کتاب «فی رحاب حدیث الثقلین و احادیث اثنی عشر» در ۲۶۰ صفحه توسط سازمان چاپ و نشر مؤسسه علمی فرهنگی دارالحدیث قم در سال ۱۳۹۱ چاپ و منتشر شده است.

الاسیر فی الاسلام

را مطرح می‌کند. در ادامه تاریخچه‌ای مختصر از نوع برخورد با اسرای جنگی در تاریخ جنگ‌های صلیبی، جنگ‌های صدر اسلام، جنگ جهانی اول و دوم، جنگ مغول‌ها، جنگ کره و آمریکا، جنگ اعراب و رژیم صهیونیستی اسرائیل و جنگ تحمیلی رژیم بعث عراق علیه ایران ارائه شده است.

آیت‌الله احمدی میانجی در ادامه از منظر قرآن کریم و روایات‌ها به بررسی نصوص وارده در بار اسارت پرداخته و با اشاره به نوع برخورد امیرالمؤمنین علیه‌السلام با اسیران جنگی در جنگ صفین به دیدگاه دین مبین اسلام در مورد عدم کشتن کودکان، زنان و افراد پسر در جنگ‌ها می‌پردازد و برخی دیگر از روایات را در این باره بررسی و تحلیل می‌نماید. در ادامه مباحث به انواع اسیر گرفتن از کفار اشاره شده و احکام اسرای از کفار و بغات و شروط جواز و یا عدم جواز قتل آنان از منظر روایات بررسی می‌شود.

قسمت پایانی کتاب، حقوق انواع اسیران جنگی از قبیل مداوای اسیران مجروح، رفتار کریمانه با آنها، عدم جواز کشتن اسیران مگر به فرمان امام معصوم، موارد جواز قتل اسیران جنگی (بطور مثال زمانی که اسیر در حال جان دادن است)، غذا دادن و پوشاندن اسیران جنگی، حبس کردن آنها، برخورد با اسیر جنگی کافری که مسلمان شده است، حرمت مثله کردن اسیر جنگی (بریدن اجزای بدن او) و سوزاندن آنان و عدم جواز به قتل رساندن اسیران جنگی پس از اتمام جنگ را به صورتی مستدل و با استفاده از روایات و سیره اهل بیت علیهم بیان می‌کند.

«الاسیر فی الاسلام» نام کتابی است به زبان عربی، تألیف حضرت آیت‌الله علی احمدی میانجی که فروع فقهی و حقوق انسانی مربوط به اسرای جنگی کفار و متجاوزان به سرزمین‌های اسلامی را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. انگیزه مؤلف در نگارش این کتاب از آنجا نشأت گرفت که احکام مربوط به اسرای جنگی به صورت مدون و جداگانه در کتب فقهی نیامده و آیت‌الله احمدی میانجی در این کتاب تلاش نموده مهم‌ترین مسائل و مشکلات که درباره حقوق اسرا وجود دارد و ضوابط فقهی و حقوقی حاکم بر آنها را برشمارد.

این کتاب در اواخر جنگ تحمیلی رژیم بعث عراق علیه جمهوری اسلامی ایران به نگارش درآمد و در کنفرانس بین‌المللی تجاوز و دفاع که در سال ۱۳۶۷ در تهران برگزار گردید، ارائه و ممتاز شناخته شد و از دولت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی جایزه گرفت.

آیت‌الله احمدی میانجی در مقدمه این کتاب، درباره تاریخ اسارت در جنگ‌های صدر اسلام و قبل از آن و در جنگ‌های صلیبی توضیحاتی داده و سپس سیره پیامبر اسلام و امام علی علیهماالسلام و علیهم صلوات‌الله را در این زمینه بررسی کرده است.

این کتاب در چهار فصل جداگانه، به انواع اسیران اعم از کفار و بغات می‌پردازد و سپس از منظر روایات و قرآن کریم، احکام و حقوق اسرا را بررسی می‌کند. فصل اول کتاب به بحث درباره مفهوم جهاد و آداب و احکام قتال در اسلام پرداخته و برخی از وصایای حضرت علی علیه‌السلام درباره توجه دین اسلام به حقوق انسان‌ها

حقوق مخاصمات مسلحانه در اسلام

(ترجمه کتاب «الاسیر فی الاسلام»)

کتاب «حقوق مخاصمات مسلحانه در اسلام» ترجمه کتاب «الاسیر فی الاسلام» آیت‌الله احمدی میانجی است که شرح آن در صفحات قبل آمده. آقای محمد احمدی میانجی فرزند آیت‌الله احمدی میانجی در بخشی از مقدمه این کتاب پیرامون چگونگی ترجمه آن می‌نویسد: «... کتاب‌الاسیر فی الاسلام در سال ۱۳۷۰ به همان زبانی که نگاشته شده بود، یعنی عربی، چاپ و منتشر شد و به دنبال آن به عنوان کتاب برگزیده سال انتخاب گردید.

از سوی دیگر ستاد تبلیغات جنگ شورای عالی دفاع اقدام به ترجمه کتاب به زبان فارسی نموده و پس از پایان کار متن فارسی فراهم شده را در اختیار والد معظم قدس سره‌الشریف قرار داد که ایشان نیز آن را به من سپردند.

حقیر ابتدا سطر به سطر متن ترجمه شده را با متن عربی مقابله و مواردی را که به نظر خطا بود تصحیح نمودم و نهایتاً متن مصحح فارسی را سطر به سطر در خدمت والد معظم قدس سره‌الشریف خوانده و ایشان موارد خطا را متذکر شده و ترجمه صحیح را املاء می‌فرمودند و من می‌نوشتم.

قرائت متن فارسی و مقابله آن با متن عربی در حضور مبارک ایشان در فرصت‌هایی که پیش می‌آمد تا تاریخ ۱۳۷۹/۶/۱۹ هجری شمسی ادامه یافت و چند صفحه‌ای بیش نمانده بود که کار مقابله و تصحیح متن اصلی کتاب پایان پذیرد که ایشان در تاریخ ۱۳۷۹/۶/۲۱ هجری شمسی دارفانی را وداع کردند و ما را با ارتحال خویش در دریایی از غم و اندوه فرو بردند. صفحات باقیمانده و مقدمه کتاب (که خود به فارسی برگردانده بودم) در خدمت برادر بزرگوارم جناب حجت‌الاسلام والمسلمین حاج آقا محمد مهدی احمدی دامت برکاته مقابله و تصحیح شد و بدین‌وسیله کار تصحیح و مقابله کتاب پس از حدود ده سال پایان پذیرفت.

در این جا یادآوری چند نکته لازم است:

۱ - به هنگام مقابله ترجمه با متن عربی در حضور والد معظم (قدس سره‌الشریف) گاهی ایشان جهت توضیح مطلب، مطالبی بیان می‌فرمودند و من آنها را در متن اضافه می‌کردم که این توضیحات در متن عربی وجود ندارد.

۲ - در ترجمه آیات شریفه قرآن کریم ایشان اجازه فرمودند که ترجمه به عمل آمده از قرآن توسط آیت‌الله ناصر مکارم شیرازی (دامت برکاته) مورد استفاده قرار گیرد.

۳ - هنگامی که مقدمات چاپ کتاب فراهم می‌شد ناشر اعلام داشتند که بایستی نام فردی بنام مترجم روی کتاب قید شود. لذا با توجه به آنچه که در سرگذشت کتاب گفته شد نام اینجانب به عنوان مترجم روی جلد آن قید گردید.

۴ - با توجه به اینکه مباحث مربوط به اسیر جنگی و حقوق وی به معنی اخص یک پنجم مباحث کتاب را تشکیل می‌دهد و چهار پنجم بحث‌های مطروحه درباره مسائل گوناگون جهاد در اسلام می‌باشد، لذا به پیشنهاد دوست ارجمند جناب آقای علی معصومی و تأیید برادر گرانمایه‌ام جناب حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین حاج آقا مهدی احمدی (دامت برکاته) عنوان «حقوق مخاصمات مسلحانه در اسلام» را برای کتاب برگزیدم.

کتاب، پس از پیشگفتار و زندگی‌نامه آیت‌الله حاج‌شیخ علی احمدی میانجی، دارای یک مقدمه و چهار فصل می‌باشد که عناوین فصل‌های چهارگانه به شرح زیر هستند.

فصل اول؛ مبانی جهاد در کتاب و سنت (اصل قیومیت، لزوم بعثت انبیاء، هدف بعثت انبیاء، وظایف دوگانه انبیاء، لزوم به کارگیری قهر در اصلاح، فطری بودن دفاع و جنگ، تشریح جنگ و جهاد، جهاد در اسلام، نگاهی به وصایای امیرالمؤمنین (ع)، اصول جنگ و جهاد در اسلام، گذری بر حقوق حیوانات در اسلام، حقوق جنگ در جهان معاصر، اسیر در گذر تاریخ).

فصل دوم؛ مباحثی چند درباره جهاد در اسلام (بحث لغوی، سابقه تاریخی اسارت، انگیزه‌های جنگ و نتایج آن، اصول و ضوابط جهاد در اسلام، موارد جواز کشتن زنان - کودکان و پیرمردان)

فصل سوم؛ اسیر در اسلام

بخش اول؛ اسیر گرفتن از گروه‌های گوناگون کافران (بحث قرآنی،

بحث فقهی، دلایل قول مشهور امامیه)

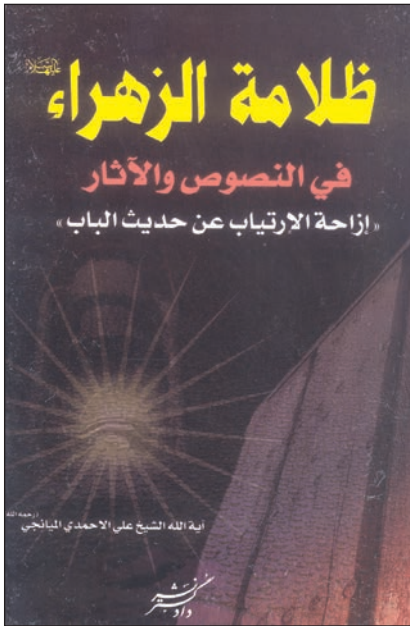
بخش دوم؛ احکام اسیران باغی (نگاهی به احادیث گذشته، فروع بحث، نتیجه بحث)

فصل چهارم؛ اسیر از آغاز اسارت تا پایان

بخش اول؛ اسیر از زمان اسارت تا تحویل به امام علیه‌السلام

بخش دوم؛ نگرش اسلام به اسیر کافر

پایان بخش کتاب، فهرس کلی، تفصیلی، اصطلاح نامه و فهرست مصادر استفاده شده در کتاب است. این کتاب توسط موسسه انتشارات دادگستر در ۴۲۰ صفحه و در بهار سال ۱۳۸۸ چاپ و منتشر شده است.

و توان من اندک بوده و دانش و آگاهی ناچیز است. دوم آنکه آنان در محو آثار و اخبار دال بر نقاط ضعف صحابه مخصوصاً شیخین و اعوان و انصارشان واقعاً کوشا بوده‌اند و حتی هر کس را که کاستی آنان را نقل کرده یا فضایل اهل بیت علیهم السلام را نوشته است، مورد جرح و طعن قرار داده‌اند... کتاب «ظلامه الزهراء» در پائیز سال ۱۳۸۲ توسط نشر دادگستر در ۲۲۰ صفحه چاپ و منتشر شده است.

ظلامه الزهراء في النصوص والآثار

آن حدیث آتش زدن خانه و میان در و دیوار ماندن پاره تن پیامبر صلی الله علیه و آله را بعید شمرده بود. بعداً هم زمانی از برخی علمای محقق شنیدم که در این مورد تردیدهایی ابراز می‌کرد و این مایه شگفتی من شد. بویژه آنکه اولی حتی معتقد بود که این موضوع خیلی بعید است زیرا آن افرادی که حکومت را در دست گرفتند، در برابر صحابه‌های بزرگ جلیل‌القدر و بزرگواری قرار داشتند و آنان (به تعبیر قرآن) بین خود مهربان، اما بر کافران سخت‌گیر بودند. در این صورت، چنین کاری چگونه ممکن است در حالیکه صحابیان (رضی الله عنهم) با شکوه و قدرت، دارای نیرو و سلاح و قابلیت دفاع در صحنه بودند؟ اما دومین شخص فقط استدلال می‌کرد که دلایل در این باره ضعیفند یا (آنکه این قضیه) دلیل تاریخی ندارد.

این موضوع انگیزه‌ای برای من شد و ادارم کرد که تصمیم گرفته و عزم سازم تا در کتاب‌های حدیث و تاریخ گذشته و در آثار جستجو کنم. هرچند که یافتن دلایل قانع‌کننده در کتاب‌های (اهل) سنت سخت و دشوار است، به دو دلیل، نخست آنکه توش

کتاب «ظلامه الزهراء»، کتابی است به زبان عربی پیرامون حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها دختر گرامی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله که پس از مقدمه، در هفت فصل به وقایع زندگی و فضایل صدیقه کبری علیها السلام می‌پردازد. عناوین فصول هفتگانه این کتاب به شرح زیر است.

المقدمة

الفصل الاول؛ الاحادیث الواردة فی حبّ

علی «علیه السلام» و بغضه

الفصل الثاني؛ مبغضو علی «علیه السلام»

الفصل الثالث؛ الهجوم علی الدار

الفصل الرابع؛ ضرب الزهراء «علیها سلام»

و اسقاط جنینها

الفصل الخامس؛ اخبار الرسول «صلی الله

علیه و آله» عما یجری علی اهل بینه

الفصل السادس؛ کلام العلامة العسکری

الفصل السابع؛ الاحتجاجات المذهبية

آیت الله احمدی میانجی درباره انگیزه تألیف

این کتاب در بخشی از مقدمه آن می‌نویسد:

«انگیزه‌ای که مرا به نوشتن کتاب واداشت،

این بود که در کتابی از آن علامه محقق

کاشف‌الغطاء، رحمة الله علیه خواندم که در

دادنامه حضرت زهرا «س»

(ترجمه ظلامه الزهراء)

کتاب «دادنامه حضرت زهرا» ترجمه فارسی کتاب «ظلامه الزهراء» تألیف آیت الله احمدی میانجی است که به زبان عربی نگارش یافته و در صفحات قبل به موضوعات مطرح شده در آن اشاره شد. این کتاب به وقایع رخ داده در زندگی حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها می‌پردازد و پس از مقدمه در فصول هفتگانه تدوین و تنظیم شده است که عناوین این هفت فصل به شرح زیر است.

مقدمه

فصل اول؛ احادیث وارده در حب علی «علیه السلام» و دشمنی با او

فصل دوم؛ دشمنان علی «علیه السلام»

فصل سوم؛ حمله به خانه او

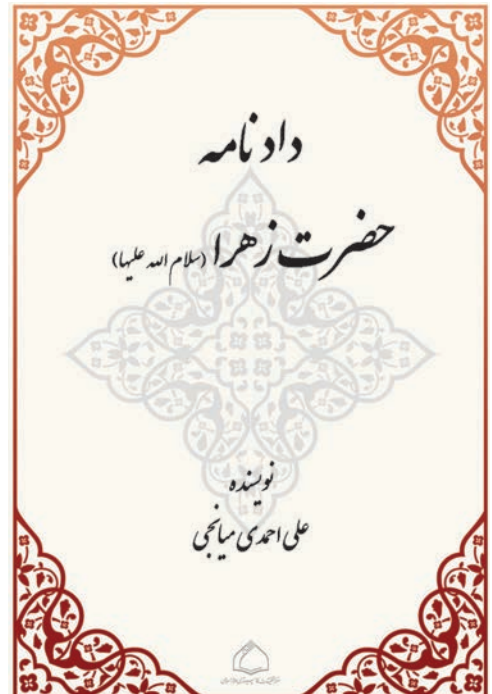
فصل چهارم؛ کتک زدن زهرا و اسقاط جنین او

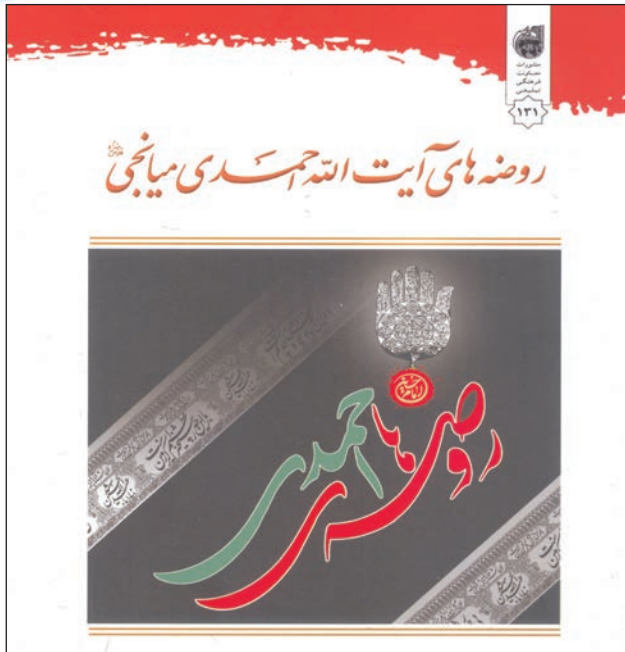
فصل پنجم؛ ماجراهای اهل بیت از زبان پیامبر

فصل ششم؛ سخن علامه عسکری

فصل هفتم؛ گفتن‌های آئینی

پایان بخش کتاب فهرست‌های اعلام، کتب، اماکن، مأخذ و... است. کتاب «دادنامه حضرت زهرا» در ۳۱۷ صفحه توسط انتشارات بی‌نا در شهر قم چاپ و منتشر شده است.

روضه های آیت الله احمدی میانجی

کتاب «روضه های آیت الله احمدی میانجی» شامل مجموعه ای از مرثیه ها و روضه هایی است که فقیه وارسته، حضرت آیت الله حاج میرزا علی احمدی میانجی در سخنرانی های مختلف ارائه نموده و بعد از پیاده سازی نوارها، ویرایش، تنظیم و منبع یابی به زیور طبع آراسته شده است.

آیت الله احمدی میانجی به موضوع پالایش مرثی و روضه های اهل بیت پیامبر عظیم الشان اسلام بسیار اهمیت می داد و همواره سفارش می کرد با توجه به فضایل کثیر اهل بیت، نباید در روضه ها و مرثیه خوانی ها از مطالب سطحی و بدون منبع موثق استفاده شود و لذا خود ایشان همواره روضه ها و مرثی را با استفاده از منابع معتبر ارائه می کردند چون معتقد بودند پیامدهای مطالب ارائه شده در بیان علما و مادحین بسیار گسترده است.

سعی و تلاش دست اندرکاران تهیه این کتاب ارزشمند، بر آن بوده که تا جایی که امکان دارد، اولاً؛ زبان گفتاری روضه ها حفظ شود، ثانیاً؛ برخی مطالبی که در تعدادی از روضه ها به اقتضای سخن تکرار شده حذف نگردد، ثالثاً؛ مباحث عرضه شده به منابع معتبر تاریخی و اسلامی مستند گردد تا از این نظر مورد استفاده بهتر مبلغان قرار گیرد.

در این کتاب، ۵۱ عنوان روضه، مرثیه و ذکر مصائب اهل بیت علیهم السلام گردآوری شده که فهرست عناوین به شرح زیر است.

ذکر مصائب اهل بیت (علیه السلام) توسط رسول خدا و امیر مؤمنان (علیه السلام)

ذکر مصائب امیر مؤمنان (علیه السلام) بعد از رسول خدا (صلی الله علیه و آله)

روضه امیر مؤمنان (علیه السلام) در فراق فاطمه زهرا (علیها السلام)

روضه امیر مؤمنان (علیه السلام) - روز نوزدهم ماه رمضان

روضه امیر مؤمنان (علیه السلام) - یادآوری مصائب فرزندان

روضه امیر مؤمنان (علیه السلام) - شب بیست و یکم ماه رمضان

روضه امیر مؤمنان (علیه السلام) و اباعبدالله (علیه السلام) - روز بیست و یکم ماه رمضان

روضه حضرت زهرا (علیها السلام) (۱)

روضه حضرت زهراء (علیها السلام) (۲)

روضه حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام) (۳)

روضه امام حسن مجتبی (علیه السلام)

فضیلت گریه بر امام حسین (علیه السلام)

دیدگاه امام رضا (علیه السلام) درباره گریه بر امام حسین (علیه السلام)

حرکت به سمت کربلا - روضه واع

روضه حضرت مسلم (علیه السلام)

حرکت به سوی کربلا - ملاقات زهیر با امام (علیه السلام)

روضه ورود به کربلا

روضه اصحاب اباعبدالله (علیه السلام) (۱)

روضه اصحاب اباعبدالله (علیه السلام) (۲)

روضه عصر تاسوعا

روضه شب عاشورا (۱)

روضه شب عاشورا (۲)

روضه علی اکبر (علیه السلام)

روضه قاسم بن حسن (علیه السلام)

روضه وداع امام حسین (علیه السلام) (۱)

روضه وداع امام حسین (علیه السلام) (۲)

روضه وداع امام حسین (علیه السلام) (۳)

روضه حضرت ابوالفضل (علیه السلام) (۱)

روضه حضرت ابوالفضل (علیه السلام) (۲)

روضه حضرت ابوالفضل (علیه السلام) (۳)

روضه روز عاشورا (تشنگی، علی اصغر، فرزندان ام البنین)

فقراتی از زیارت ناحیه مقدسه

روضه شهادت امام حسین (علیه السلام)

روضه عبدالله بن حسن (علیه السلام)

روضه شیرخواره اباعبدالله (علیه السلام)

روضه خروج اهل بیت (علیه السلام) از کربلا

روضه ورود اسرا به کوفه

روضه حضرت زینب (علیها السلام) (۱)

روضه حضرت زینب (علیها السلام) (۲)

روضه حضرت زینب (علیها السلام) (۳)

روضه حضرت زینب (علیها السلام) (۴)

روضه حضرت زینب (علیها السلام) (۵)

روضه شام (۱): ورود اسرا به شام

روضه شام (۲): امام سجاد (علیه السلام)

روضه شام (۳): مجلس یزید

روضه شام (۴): ورود به مدینه

روضه اربعین

ورود اهل بیت (علیه السلام) به مدینه

روضه ام البنین (علیها السلام)

روضه موسی بن جعفر (علیه السلام) (۱)

روضه موسی بن جعفر (علیه السلام) (۲)

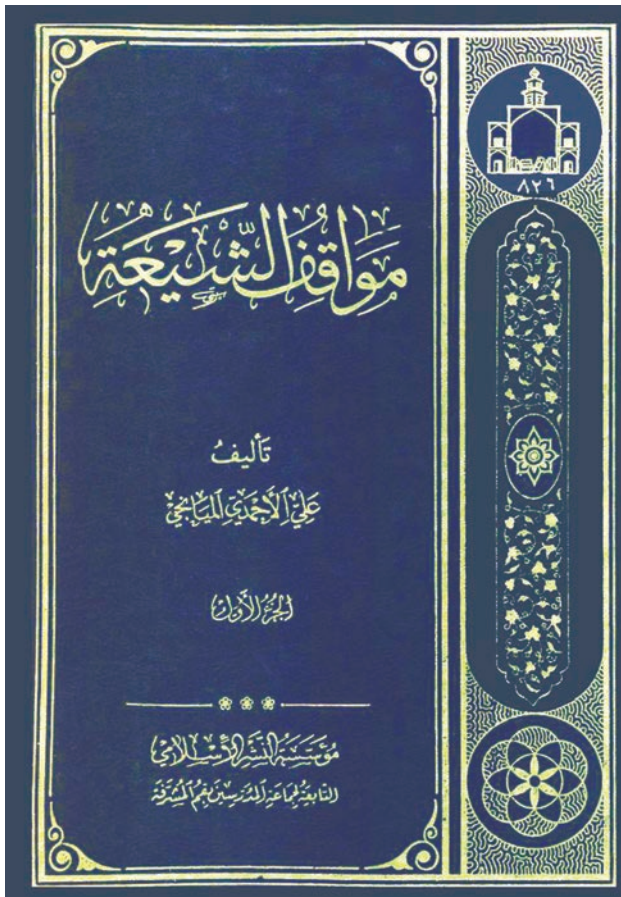
توسل به حضرت معصومه (علیها السلام)

روضه امام رضا (علیه السلام)

روضه امام جواد (علیه السلام)

این کتاب توسط دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم تهیه و تدوین گردیده و در ۲۳۶ صفحه در سال ۱۳۹۳ چاپ و منتشر شده است.

مواقف الشیعة (۳ جلد)

بین حق و باطل تلاش‌ها کرده‌اند و به طور طبیعی ضعف و عجز مخالفان شیعه نیز برایش روشن می‌شود. از سوی دیگر، ایمان عمیق و دینداری کامل شیعیان برای او معلوم می‌گردد و زیرکی و بیداری شیعیان و آگاهی آنان به عقاید و کتاب‌های مخالفان خود علاوه بر عقاید و کتاب‌های خودشان مشخص می‌شود و همچنین انصاف و عدالت شیعیان آشکار می‌شود. و کسی که چنین معلوماتی بیاید از خودش می‌پرسد «شیعه چنین ویژگی‌هایی را از کجا به دست آورده است؟» و بطور طبیعی خودش پاسخ خواهد داد که آنان این روش را از اهل بیت علیهم‌السلام یاد گرفته‌اند.

آیت‌الله احمدی میانجی در این دوره سه جلدی افزون بر گردآوری مناظرات، منابع و مستندات هر مناظره را نیز در پاورقی ذکر کرده و در مواردی به تصحیح نسخه نیز پرداخته و وجه صحیح یک لغت یا عبارت را آورده است. گاهی نیز درباره سلسله سند یک روایت توضیحاتی داده است و چون خودش فقیه و مورخ است گاهی به توضیح و نقدا اجتهادی و تاریخی نیز پرداخته است.

مجموعه ۳ جلدی «مواقف الشیعة» از آثار ارزشمند استاد عالیقدر و فقیه اخلاقی حضرت آیت‌الله حاج شیخ میرزا علی احمدی میانجی است که در این مجموعه گزارشی علمی از مناظرات و احتجاجات تاریخی رخ داده میان شیعیان و مخالفان آنان جمع‌آوری و به زبان عربی منتشر شده است.

در این اثر ۹۴۶ مناظره و احتجاج تاریخی ثبت شده و موضوع مورد بحث در این سلسله مناظرات به صورت عمده عبارت از مباحث اعتقادی مورد اختلاف میان شیعیان و غیر شیعیان است. مباحثی مانند: جبر، تفویض، امر بین‌الامرین، امامت، شفاعت، افضلیت امیرالمومنین علی علیه‌السلام و... که در این مباحث بسیاری از نکته‌ها در مسائل کلامی و نیز تاریخی آشکارتر می‌شود.

در تنظیم و تدوین مناظرات و احتجاجات، ترتیب خاصی مراعات نشده، بطور مثال بحث از مناظرات پانزده گانه شیخ مفید در جلد اول آغاز شده و با مناظرات افرادی مانند مقداد و مؤمن‌الطاق و ابن عباس و هشام و... ادامه یافته است. بطوریکه جلد اول شامل ۲۹۱ مناظره، جلد دوم از مناظره ۲۹۲ تا ۶۸۴ و جلد سوم از مناظره ۶۸۵ تا ۹۴۶ را شامل می‌شود و سرانجام با مناظرات شیخ صدوق علیه‌الرحمه به پایان می‌رسد. ظاهراً در این کتاب چون هدف تنها جمع‌آوری مناظرات بوده، نظم خاص الفبایی یا موضوعی و یا زمانی مراعات نشده و مؤلف محترم هرچه توانسته از احتجاجات را در کتاب گردآوری نموده تا حفظ شود و با گذر زمان به فراموشی سپرده نشود. احتجاجات در این کتاب از نظر موضوعی بر مسائل اختلافی بین شیعیان و مخالفان شیعه تمرکز دارد و نویسنده بر این نکته تا پایان مطالب وفادار مانده است. البته به ندرت مناظرات و مجادلات بین دو شیعه نیز در میان مطالب آمده است.

آیت‌الله احمدی میانجی در مقدمه عالمانه خود برای این کتاب، توضیحات روشن‌گرانه‌ای پیرامون مجادله و معنای جلال احسن و... ارائه نموده و با تقسیم جدال بر دو قسم «محمود و مذموم»، «جلال پسندیده» را جلالی برای آشکارسازی حقیقت توصیف نموده که با حرام و گناهی همراه نمی‌گردد. در جلال احسن و محمود، رفیق و مدارا نیز ضمیمه می‌شود تا نتیجه بهتری بدست آید. جلال مذموم در مقابل جلال احسن و محدود قرار دارد که برای هدف‌های فاسد صورت می‌گیرد. مثلاً برای مغالطه و فریب یا به قصد شهرت‌طلبی و یا غرض حق ولی مجادله ضعیف بفاش و برای اثبات مطلبش از باطل استفاده کند و یا حق را انکار نماید و...

آیت‌الله احمدی میانجی تصریح کرده است که منظورش از «شیعه» در این کتاب، معنای خاص «اصطلاح شیعه» نیست، بلکه معنای گسترده‌ای را اراده کرده و آن عبارت است از «آنچه عالمان اهل سنت در اصطلاح خودشان معنا می‌کنند. مؤلف همچنان تاکید می‌کند، اگر کسی در این مناظرات دقت کند چند فایده نصیبش می‌گردد، به این معنی که اقتدار عقلی و علمی شیعه را می‌یابد و بلکه می‌فهمد که شیعیان در اوج قدرت عقلی و منطقی هستند و اینکه آنان پژوهش‌گر هستند و برای تفکیک

السجود علی الأرض

علاوه بر منابع روایی، از کتب تاریخی مثل النهایة ابن اثیر، أسدالغایة ابن اثیر، تاریخ الاسلام ذهبی و... نیز استفاده شده است. کتاب «السجود علی الأرض» از یک مقدمه و چهار دور تشکیل شده که هر دور، زیر مجموعه‌هایی دارد. در مقدمه از آنچه بر آن می‌توان سجده نمود، اقوال صحابه، تابعین آنها و فقهای بعد از آنان ذکر شده و سپس ادوار و مراحل چهارگانه تغییر در احکام سجده به صورت گسترده مورد بررسی قرار گرفته است. در دور اول، روایات و دلایل وجوب سجده بر زمین در حالت عادی و عندالضرورة و روایات علاجیه بیان شده است.

در دور دوم، سجده بر روئیدنی‌ها از زمین مورد بحث قرار گرفته است.

در دور سوم، تجاوز از متن روایات سجده و جواز سجده بر هر چیزی که از زمین پدید آمده باشد بیان گردیده است.

در دور چهارم، به مباحث گوناگونی مثل سجده بر پوشیدنی‌ها نزد اهل تسنن، سجده بر روئیدنی‌ها از زمین نزد اهل شیعه و سجده بر تربت مرقد امام حسین علیه‌السلام، کلاه کاشف‌الغطاء و علامه امینی اشاره شده است.

بحث استقراء تام فقهای اهل تسنن و شیعیان، از ویژگی‌های این کتاب است. مؤلف در این کتاب معمولاً با ذکر منابع، مطالب موجود را ذکر نموده و در موارد نادری حدود ۴۰ منبع تاریخی و حدیثی شیعه و اهل سنت را با عبارت «فعلیک اذ بمراجعة» در متن کتاب آورده است.

استفاده و استناد به کتب فقه خلافی معتبر مانند: «المراجعات»،

«کتاب ابوهریره» از سیدشرف‌الدین عاملی، «سیرتنا» از علامه امینی، «الارض و التربة الحسينية» از علامه کاشف‌الغطاء خواننده را با کتب خلافی معتبر آشنا می‌کند و از ویژگی‌های ارزشمند این کتاب به شمار می‌رود.

کتاب «آغاز و انجام سجده» ترجمه فارسی کتاب «السجود علی‌الارض» تألیف آیت‌الله احمدی میانجی است که توسط فرزند ایشان آقای محمد احمدی میانجی به فارسی برگردانده شده اما هنوز منتشر نشده است.

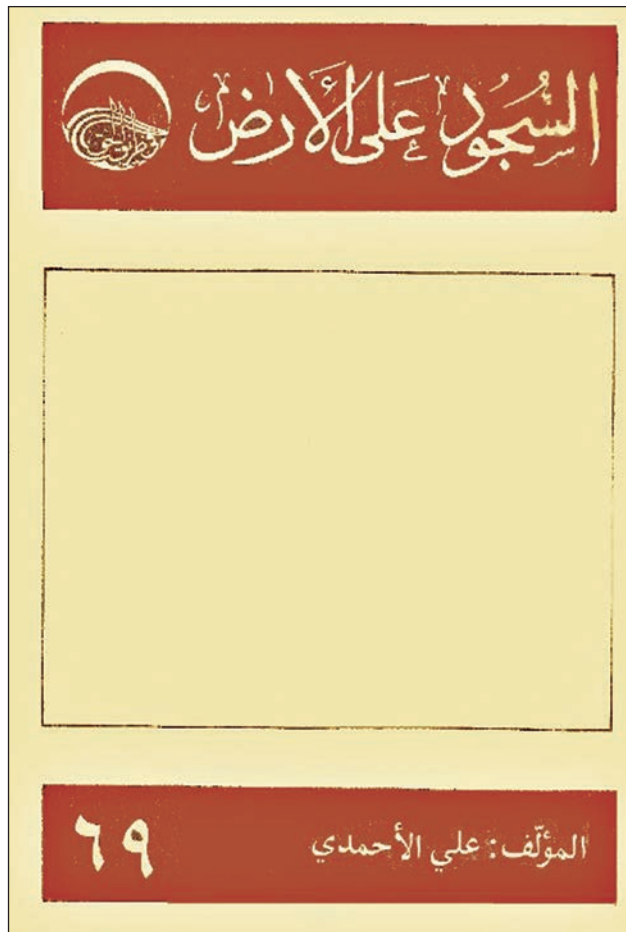
کتاب «السجود علی الأرض» تألیف آیت‌الله حاج‌شیخ علی احمدی میانجی، کتابی است به زبان عربی که در آن مسئله «سجده بر زمین» که از مسائل مورد بحث میان اهل تسنن و شیعیان می‌باشد، مورد بررسی قرار گرفته است. این مسأله از مسائل مورد ابتلاء و محل بحث‌های طولانی و تاریخی بوده که تعصبات پیرامون آن باعث گردیده مخالفان گاهی تا حد اتهام و افتراء به شیعیان پیش بروند. آیت‌الله احمدی میانجی در این کتاب تلاش نموده به اصلاح رابطه بپردازد. کتاب به سبک فقه استدلالی - خلافی همراه با استناد به

مطالب تاریخی تألیف شده است و نویسنده پس از تقسیم‌بندی ادوار و مراحل تغییر و دگرگونی در این مسأله، از عصر پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله به چهار مرحله، به بررسی هر مرحله پرداخته است.

آیت‌الله احمدی میانجی، ابتدا ادله قطعی سجده بر زمین را در عصر پیامبر اسلام مطرح نموده و پس از بیان عمل صحابه و فتاوی آنان و فقهای بعد از آنان، به ادله ترخیص بر روئیدنی‌های غیرمأکول و ملبوس پرداخته و در ادامه تعدی از متن روایات و جواز سجده بر پوشیدنی‌ها نزد اهل تسنن و دلایل منع آن توسط شیعیان را ذکر نموده است. استقراء تام و بررسی کتب اهل تسنن و بیان مطالب آنان با حفظ احترام فقهای آنان و تلاش در برخورد محترمانه و عالمانه با نظریات آنان، این کتاب را در نوع خود کم‌نظیر ساخته است.

آیت‌الله احمدی میانجی در این کتاب، با بررسی عالمانه و دقت نظر و قلم روان تا حد امکان به بیان نظریات پرداخته و با فقه‌الحدیث کم‌نظیر و استدلال‌های

محکم و متین نظریات فقهای اهل تشیع به پیروی از ائمه معصومین علیهم‌السلام را در مسأله سجده بر زمین و تربت مرقد امام حسین علیه‌السلام اثبات نموده است. مؤلف در این کتاب از بسیاری از منابع اهل تسنن مانند الفقه علی‌المذاهب الاربعه، بدایة‌المجتهد، السنن الکبری بیهقی، کتاب‌الأم، سنن الترمذی، ارشادالساری، المدونة الکبری، صحیح مسلم، صحیح بخاری، مسند احمد و غیر آنان مطالبی نقل و از کتب شیعه مانند بحارالانوار، علل الشرایع شیخ صدوق، من لایحضره الفقیه، الکافی، وسائل‌الشیعة و... روایات فراوانی را ذکر نموده است.

تحریر المواعظ العددیة فیها ما تشتهیه الانفس و تلذالأعین

وارد از امام صادق(ع)»، «پاره‌ای از روایات وارده از ائمه اطهار»، «پاره‌ای از سخنان علما و حکما»، «پاره‌ای از سخنان بعضی از علما که با لفظ «قیل» وارد شده است» و «پاره‌ای از حکمت‌های فارسی که توسط مؤلف به عربی برگردانده شده است».

۵. مواعظ پنج تایی؛ مشتمل است بر ۷ فصل بدین قرار؛ «پاره‌ای از روایات خاصه از نبی(ص)»، «پاره‌ای از روایات عامه از نبی(ص)»، «پاره‌ای از روایات خاصه و عامه از نبی(ص)»، «پاره‌ای از روایات وارده از امیرالمؤمنین(ع)»، «پاره‌ای از روایات وارده از امام صادق(ع)»، «پاره‌ای از روایات وارده از ائمه اطهار» و «پاره‌ای از سخنان علما و زهاد و حکما».

۶. مواعظ شش تایی؛ مشتمل است بر ۱۰ فصل بدین قرار؛ «پاره‌ای از روایات خاصه از نبی(ص)»، «پاره‌ای از روایات عامه از نبی(ص)»، «پاره‌ای از احادیث قدسی»، «پاره‌ای از وصایای پیامبر(ص) به علی(ع)»، «پاره‌ای از روایات خاصه و عامه از نبی(ص)»، «پاره‌ای از روایات وارده از امیرالمؤمنین(ع)»، «پاره‌ای از روایات وارده از امام صادق(ع)»، «پاره‌ای از روایات وارده از ائمه اطهار»، «پاره‌ای از سخنان حکما» و «پاره‌ای از سخنان زهاد و عباد».

۷. باب هفتم در مواعظ هفت گانه شامل این فصول است.
فصل اول؛ روایات خاصه از نبی(ص).
فصل دوم؛ روایات عامه از نبی(ص).
فصل سوم؛ روایات علی(ع) و امام صادق(ع).

۸. باب هشتم در مواعظ با بیان هشت مورد مشتمل بر این فصول است؛
فصل اول؛ روایات وارده از نبی(ص).
فصل دوم؛ روایات وارده از علی(ع) و امام صادق(ع).

فصل سوم؛ کلام زهاد. فصل چهارم؛ کلام حکما.

۹. باب نهم در مواعظ تساعیات شامل سه فصل است.
فصل اول؛ روایاتی که خاصه از نبی(ص) ذکر نمودند.

فصل دوم؛ روایات از امیرالمؤمنین.
فصل سوم؛ روایاتی که خاصه و عامه بیان نمودند. سپس خاتمه کتاب ذکر می‌شود که در آن ادامه ابواب دیگر از روایات بیان می‌گردد و در هر باب فصولی پیرامون موضوع آورده می‌شود. عناوین ابواب و فصول دیگر عبارت است از؛

۱۰. باب دهم در مواعظ ده گانه شامل این فصول است؛

فصل اول؛ روایاتی که عامه و خاصه از نبی(ص) نقل کرده‌اند.

فصل دوم؛ روایاتی که خاصه از نبی(ص) نقل کردند.

فصل سوم؛ روایاتی که عامه از نبی(ص) نقل کردند.

فصل چهارم؛ روایات از امیرالمؤمنین(ع).

این کتاب شرحی است از آیت الله احمدی میانجی بر کتاب «المواعظ العددیة فیها ما تشتهیه الانفس و تلذالأعین» تألیف آیت الله حاج میرزا علی مشکینی اردبیلی که متن آن به زبان عربی است و موضوع آن بیان احادیث پیرامون معارف و مواعظ اسلامی می‌باشد.

کتاب شامل روایات متعدد از معصومین علیهم السلام است که در موضوعات مختلف همچون معارف، اخلاق، حکمت، امثال، مواعظ و... به صورت عددی باب بندی شده‌اند. بطوریکه احادیثی که یک نکته را بیان می‌کنند در باب اول، روایاتی که دو نکته را مورد نقل قرار می‌دهند در باب دوم و... این روش تا پایان احادیث در کتاب ادامه می‌یابد.

کتاب دارای یک مقدمه، هجده باب و یک خاتمه است و هر باب دارای فصول مختلف می‌باشند. عناوین ابواب و فصول کتاب عبارتند از:

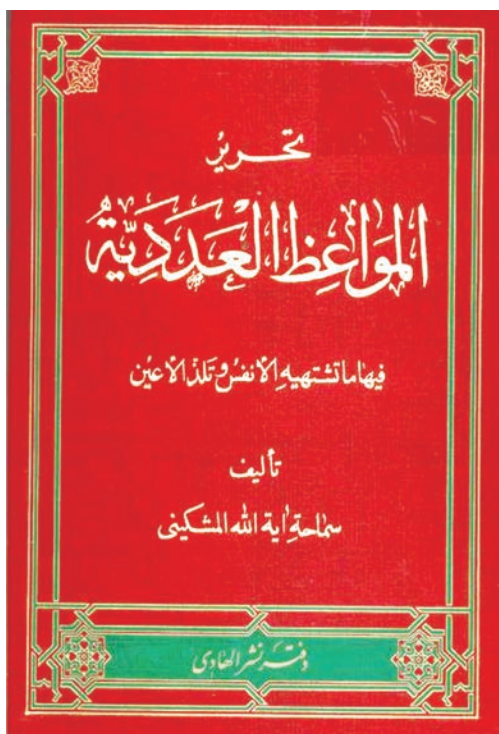
۱. مفردات؛ مشتمل بر ۱۲ فصل است بدین قرار؛ «آنچه بعضی از علما با «الف افتتاح» نقل کرده‌اند»، «الفاظ نبوی و آداب شرعی مخصوص به کلمات جامع و حکمت‌های بدیع»، «حکمت‌های نبوی که با لفظ «من» شروع می‌گردد»، «حکمت‌های نبوی در باب مواعظ»، «حکمت‌های نبوی که با لفظ «لا» آغاز شده است»، «حکمت‌هایی از پیامبر که با لفظ «ان» شروع شده است»، «حکمت‌هایی از پیامبر که با لفظ «لیس» شروع شده است»، «حکمت‌هایی از پیامبر که با لفظ «خیر، افضل، نعم و مانند اینها» آغاز شده است»، «حکمت‌هایی از پیامبر که با لفظ «مثل» آغاز گردیده است»، «حکمت‌هایی منقول از امیرالمؤمنین»، «کلمات علما» و «کلمات حکما».

۲. مواعظ دوتایی؛ مشتمل است بر ۸ فصل از این قرار؛ «روایات خاصه از

نبی(ص)»، «روایات عامه از نبی(ص)»، «روایات خاصه از پیامبر(ص) در باب علم»، «روایات خاصه و عامه از امیرالمؤمنین(ع)»، «روایاتی از امام جعفر صادق(ع)»، «کلماتی از حکما، زهاد و عباد»، «روایاتی از امام حسن(ع)» و «ثنائاتی در فضیلت علی(ع)».

۳. مواعظ سه تایی؛ مشتمل بر ۸ فصل بدین قرار؛ «پاره‌ای از سخنان خدا به انبیا»، «پاره‌ای از روایات عامه از نبی(ص)»، «پاره‌ای از روایات خاصه و عامه از پیامبر(ص)»، «پاره‌ای از روایات خاصه از نبی(ص)»، «پاره‌ای از روایات خاصه از امیرالمؤمنین(ع)»، «پاره‌ای از روایاتی که از امام صادق(ع) رسیده است»، «پاره‌ای از روایات وارده از ائمه اطهار(ع)»، «کلام انبیا و زهاد و حکما».

۴. مواعظ چهار تایی؛ مشتمل است بر ۸ فصل بدین قرار؛ «پاره‌ای از روایات خاصه از نبی(ص)»، «پاره‌ای از روایات عامه از نبی(ص)»، «پاره‌ای از روایات خاصه از امیرالمؤمنین(ع)»، «پاره‌ای از روایات

فصل سوم؛ روایاتی که بیان می کند خلفای نبی (ص) دوازده نفر هستند.

۱۳. باب سیزدهم در مواعظ با بیان سیزده تا بیست مورد
 ۱۴. باب بیست و مافوق آن، از حکمت های امیرالمؤمنین (ع)
 ۱۵. باب چهل و فوق آن
 ۱۶. باب پنجاه و مافوق آن، پنجاه صفت از مؤمنین، رساله امام سجاد (ع) در حقوق.
 ۱۷. باب هفتاد و مافوق آن، هفتاد منقبت علی (ع) که هیچ کدام از ائمه دیگر ندارند. فرق احکام مردان و زنان. جنود عقل و جهل. خطبه معروف دیباج از علی (ع)، نواهی نبی (ص)، وصیای نبی (ص) به علی (ع).
 ۱۸. باب اربعه ماهه، آنچه امیرالمؤمنین (ع) در مجلس واحد به اصحابش آموخت.

فصل پنجم؛ روایات از امام باقر (ع).

فصل ششم؛ روایات امام صادق (ع).

فصل هفتم؛ در وصف نبی (ص).

فصل هشتم؛ در آداب دعا.

فصل نهم؛ کلام حکما و کلام زهاد.

فصل دهم؛ عوامل غیبت.

۱۱. باب یازدهم در مواعظ احد عشریه مشتمل بر دو فصل است.

فصل اول؛ روایات از نبی (ص) و علی (ع).

فصل دوم؛ در کلام علما.

۱۲. باب دوازدهم در مواعظ اثنی عشریه شامل سه فصل است.

فصل اول؛ اخبار از نبی (ص).

فصل دوم؛ روایات از امیرالمؤمنین (ع).

خاطرات

فصل سوم این کتاب از دوره کشف حجاب رضاخانی آغاز می شود و در ادامه به اختناق دوران رضاخان قلدر، تبعید علما توسط رضاخان، یادی از شهید مدرس، فرار رضاخان، نهضت ملی شدن نفت، ماجرای تبعید سیدعلی اکبر برقی، یادی از آیت الله کاشانی، دلایل عدم قیام آیت الله بروجردی، مباحث مربوط به شاه و آیت الله بروجردی، حماسه فدائیان اسلام، افکار و عقاید بهایی ها و در نهایت موضوع سخنرانی های آقای فلسفی نقل می شود.

آیت الله احمدی میانجی در فصل چهارم این کتاب که مربوط به آغاز

نهضت امام خمینی است، با اشاره به مراجع بعد از آیت الله بروجردی، نکاتی را پیرامون افراد مطرح آن دوره بیان و در ادامه به نقل خاطراتی از امام خمینی در آن دوره می پردازد. موضوع انجمن های ایالتی و ولایتی، لوایح ششگانه، ضرب و شتم طلاب، موضع گیری های امام و مطرح شدن مرجعیت امام خمینی، تأیید اعلامیت امام، اسلوب امام در مبارزات، جلسات مشورتی با مراجع، دیدار با امام، شکل گیری جامعه مدرسین، ماجراهای محرم سال ۱۳۴۲، نقشه های آمریکایی، کشتار فیضیه، اعزام طلاب به سربازی، دستگیری امام، مهاجرت مراجع به تهران، اعلامیه مشترک مراجع وقت، آزادی امام، لایحه کاپیتولاسیون، تبعید امام به ترکیه، اعدام حسنعلی منصور، سفر به عتبات عالیات، جمعیت اصلاح حوزه، تأسیس دارالتبلیغ اسلامی، یادی از شهید مظلوم آیت الله بهشتی، چاپ قرآن توسط شاه، ممانعت از مرجعیت امام، جایگاه علمی امام خمینی در حوزه، یادی از آیت الله شهید سعیدی، اهانت سناتورهای شاه به

امام، مطرح شدن بحث ولایت فقیه در نجف، کتاب شهید جاوید، خاطراتی از امام موسی صدر، اخراج ایرانی ها از عراق، تبعید ۲۵ نفر از فضایی قم، بازگشایی مدرسه فیضیه، موضوع دکتر شریعتی، موضع امام نسبت به دکتر شریعتی، مطهری و دکتر شریعتی و یادی از حاج آقا مصطفی خمینی، عناوینی هستند که در این فصل پیرامون آنها نکات مهم و جالبی نوشته شده اند. فصل پنجم کتاب که تحت عنوان «شکوفایی انقلاب» تألیف شده،

کتاب «خاطرات» آیت الله احمدی میانجی، کتابی است که در ۲۵۳ صفحه و در پنج فصل تدوین و منتشر شده است. فصول پنجگانه این کتاب به شرح زیر هستند.

فصل اول؛ زندگی نامه

فصل دوم؛ کادرسازی علمی در حوزه علمیه

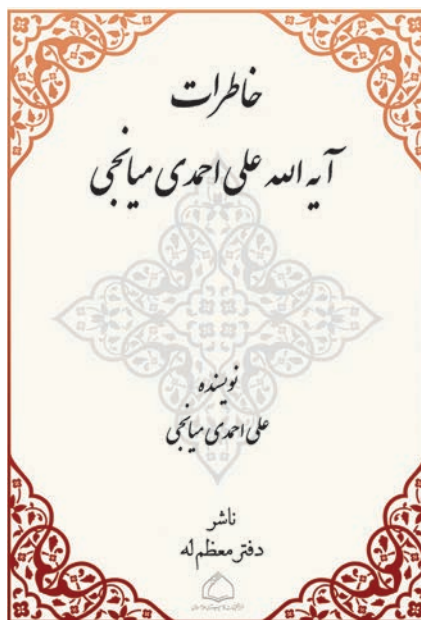
فصل سوم؛ اوضاع ایران در عصر پهلوی

فصل چهارم؛ آغاز نهضت امام خمینی

فصل پنجم؛ شکوفایی انقلاب

آیت الله احمدی میانجی در فصل اول این کتاب طی زندگی نامه ای خود نوشت و خواندنی به معرفی خویش، پدر، مادر، برادران، پدربزرگ، جد و خاندان خود می پردازد و در ادامه از دوران کودکی، مراحل تحصیلی، دوران قحطی، فرهنگ و جغرافیای میانه، علمای تبریز و میانه، زندگی ساده، مسافرت به تبریز، اساتید دوره سطح، آشنایی با علمای وقت از جمله علامه طباطبایی و آیت الله شریعتمداری، هجرت به قم، اوضاع مدارس علمیه قم، چگونگی ازدواج، خرید خانه، بیماری در خانه جدید، فرزندان، وضعیت معاش، دوستان قم، اساتید در قم، امتحان درس خارج، ویژگی های درس حوزوی، اجازه نامه و حواشی پیرامون آن، تشکیل جلسات تفسیری، بررسی روش های تفسیری، چگونگی تألیف برخی کتاب ها، مطالعات متفرقه، آموزش زبان فرانسه، تبلیغ در کرج، امامت در مسجد عبداللهی قم، تأسیس انجمن دین و دانش، تأسیس صندوق قرض الحسنه مهدیه و... به تفصیل سخن می گوید.

فصل دوم کتاب که تحت عنوان کادرسازی علمی در حوزه علمیه است از دوران رحمت آیت الله سیدابوالحسن اصفهانی آغاز و با یادی از آیت الله حجت ادامه می یابد و سپس دوران ورود آیت الله بروجردی به قم را تشریح نموده و ویژگی های اساتید و کتاب های مهم آنان و خدمات آنها را برمی شمارد.

خاطراتی از بنی صدر، سوءاستفاده حزب خلق مسلمان، بیرونی آیت الله شریعتمداری، انحلال حزب خلق مسلمان، نکاتی درباره آقای خوئی، گروه منافقین، جلوگیری از مصادره اموال، باند مهدی هاشمی، خاطره‌ای از آیت الله هاشمی رفسنجانی و... پرداخته است. بخش پایانی این کتاب را ضامم آن که تعدادی از عکس‌ها و تصاویر مربوط به دوران مختلف می‌باشد، تشکیل داده است.

به ادامه و سبک مبارزات، اولین راهپیمایی آرام در میانه، محوریت آیت الله نیری، جست‌وجوی ساواک، هجرت امام به پاریس، خاطراتی از امام، طرز تفکر آیت الله شریعتمداری، راه امام راه درست، تفاوت امام با سایر مراجع، اعتصاب کارکنان شرکت نفت، تحصن مردم میانه، فرار شاه از ایران، مراجعت امام به ایران، ملاقات با امام، بیعت همافران، اوضاع جامعه مدرسین، تشکیل دولت موقت، شیوه امام در انتخاب افراد،

مقالات

الولایه

این مقاله به تفسیر آیه ولایت «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ» [مائده ۵۵] اختصاص یافته است. مؤلف قبل از تفسیر این آیه به امور ذیل اشاره می‌کند.

۱. نصوصی که دال بر نزول این آیه در حق علی (ع) است.
۲. بیان مراد از ولایت که برای خداوند در این آیه اثبات شده است که عبارت است از ولایت خداوند بر بندگان در تمام امور و همین ولایت به مقتضای عطف صورت گرفته در آیه شریفه برای پیامبر خدا (ص) و مؤمنانی که در این آیه به توصیف ایشان پرداخته شده نیز ثابت است. مؤلف با توجه به معانی متعددی که برای واژه «ولی» ذکر شده یادآور می‌شود که تنها معنایی که برای این واژه در آیه شریفه متصور است، معنای ولایت امر است و ولی به کسی اطلاق می‌شود که عهده‌دار امری گردد. مؤلف سپس به اشکالاتی که به این معنا از واژه ولی شده است، پاسخ می‌گوید.

تفسیر آیه

مقاله بعدی به تفسیر آیه شریفه «وَ يَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِّنْ أَنفُسِهِمْ وَ جُنًّا يَكُ شَهِيدًا عَلَيَّ هَؤُلَاءِ وَ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَ هُدًى وَ رَحْمَةً وَ بُشْرَى لِّلْمُسْلِمِينَ» [نحل ۸۹] اختصاص یافته و دو وجه را در بیان معنای آن ذکر می‌کند.

وجه اول

قرآن کریم عهده‌دار بیان تمام امور تشریحی و تکوینی و حقایق اخروی و دنیوی و احکام و اخلاق و اسرار خلقت و قوانین طبیعی است و خلاصه برنامه‌ای کامل و جامع برای دین و دنیای بشر ارائه می‌کند.

وجه دوم

قرآن فقط امور تشریحی؛ یعنی احکام، معارف، اخلاق و... که مرتبط با دین است را دربرمی‌گیرد نه امور تکوینی و

کتاب مقالات، اثری است کلامی مشتمل بر چند مقاله که درباره اثبات ولایت و خلافت امیرالمؤمنین علی (ع) و اولاد طاهری آن حضرت توسط مرحوم آیت الله علی احمدی میانجی نگارش یافته است.

مقالات این اثر عبارتند از

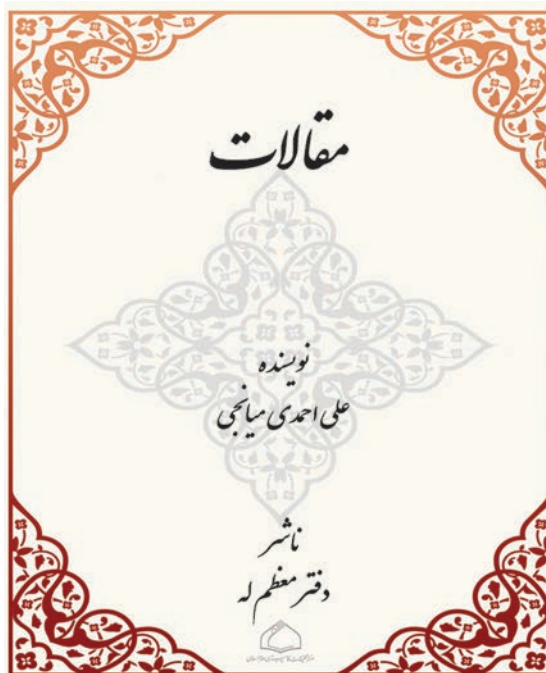
الثقلین

مؤلف در این مقاله به نقل حدیث ثقلین که با عبارات مختلفی نقل شده می‌پردازد و سپس از کسانی که این حدیث را روایت کرده‌اند، نام می‌برد و سپس منابع معتبر

اهل سنت و شیعه را که به نقل این حدیث پرداخته‌اند، ذکر می‌کند و در ادامه به لطایفی که از این حدیث شریف قابل استفاده است، اشاره می‌کند. در فرازی از این مقاله تحت عنوان «تذکار» به طرق اصحاب امامیه در نقل این حدیث از اهل بیت علیهم السلام اشاره می‌کند و در ادامه به بیان معنای «عترت» در حدیث ثقلین پرداخته و عترت را عبارت از نسل و ذریه انسان و نزدیک‌ترین خویشان انسان به وی معرفی و یادآور می‌شود که مراد از عترت در این حدیث اهل بیت پیامبر (ع) هستند که از هرگونه آلودگی و پلیدی پاک و منزهدند.

مؤلف در این مقاله ضمن

فصلی یادآور می‌شود که با استناد به روایاتی که از اهل سنت و شیعه وارد شده درمی‌یابیم که مراد از عترت و جانشینان پیامبر (ص)، ائمه معصومین و امامان دوازده‌گانه شیعه هستند و در ادامه برخی روایاتی را که مؤلف کتاب اثبات الهداه، مرحوم شیخ حر عاملی در این خصوص ذکر کرده، نقل می‌کند. در فصل آخر این مقاله به نقل احادیثی پرداخته می‌شود که در آنها به نام‌های مبارک امامان دوازده‌گانه تصریح شده است.

دلالات قرآنی وجود داشته باشد که جز با طهارت و پاکی از معاصی و آلودگی‌ها قابل دستیابی نباشد، چنانچه قرآن کریم می‌فرماید: «إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ. فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ. لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ» [واقعۀ ۷۸/۸۰].

د- بیان دلالات قرآنی تنها توسط خداوند ممکن است، چنانچه می‌فرماید: «لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ. إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْءَهُ إِنَّهُ فَاذًا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْءَهُ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيِّنَاتَهُ» [قیامۀ ۱۷/۲۰] و توان این فهم توسط خداوند به پیامبر گرامی‌اش و جانشینان وی که وارثان حقیقی علم و دانش کتاب خداوند هستند، اعطا شده است.

حدیث انذار

مقاله انتهایی این کتاب به بررسی «حدیث انذار» که در تفسیر آیه شریفه: «وَأَنْذَرْتُكُمْ الْآخِرِينَ» [شعراء ۲۱۴] وارد شده می‌پردازد. در این مقاله از کسانی که این حدیث را نقل کرده‌اند، نام برده می‌شود و سپس نکاتی درباره حدیث ذکر شده و سند حدیث صحیح خالی از اشکال قلمداد می‌گردد. در انتها به اشکالات وارده در این باره پاسخ داده می‌شود.

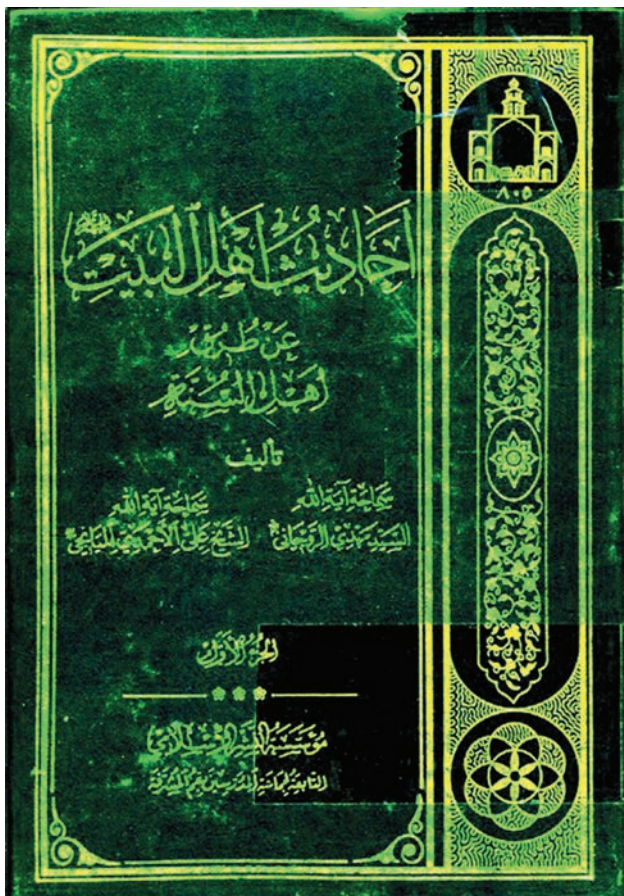
قوانین طبیعی را. این وجه مورد تأیید علامه طباطبایی، طبرسی، فخر رازی، طوسی و... است. در فرازی از این مقاله تحت عنوان «دلالات القرآن» این نکته را یادآور می‌شود که فهم دلالت قرآن و تصدی آن برای بیان حقایق دینی و احکام شرعی یا قوانین طبیعی، به صورت اعطاء قوانین کلی یا بیان مسائل جزئی به چند روش امکان‌پذیر است.

الف- روش متعارف فیما بین عقلا در تفهیم مقاصد خویش که از طریق دلالت‌های لفظی (مطابقت، تضمن، التزام، حقیقت، مجاز و استعاره) صورت می‌پذیرد. در این روش قرآن نیز با توجه به این روش متعارف به بیان مقاصد خویش می‌پردازد. بنابراین فهم دلالات قرآنی برای تمام کسانی که به این روش مشی می‌نمایند، امکان‌پذیر است.

ب- این که فهم دلالات قرآن تنها با مراجعه به خود قرآن امکان‌پذیر است، چنانچه علی (ع) می‌فرماید: «کتاب الله تبصرون به و تنطقون به و تسمعون به و ينطق بعضه ببعض و يشهد بعضه على بعض» [نهج البلاغه، خطبه ۱۳۱]

ج- رموز و اشاراتی غیر از روش‌های متعارف در فهم

احادیث اهل البیت عن طرق اهل السنة

این کتاب اثری حدیثی است و درباره احادیثی است که در سلسله اسناد عامه قرار دارند، و از امامان معصوم نقل حدیث و روایت کرده‌اند.

چگونگی حفظ و تدوین حدیث، پس از درگذشت رسول خدا دچار سرنوشت حزن‌انگیزی شد و در نتیجه از نگارش آن جلوگیری به عمل آمد. پس از این ماجرا بیشتر احادیث از طریق خاندان پیامبر و اهل بیت (ع) گسترش یافت و از این رو، در منابع اهل سنت نیز روایات فراوانی از این خاندان عظیم‌الشان نقل شده است. نفس وجود چنین امری، حکایت از جایگاه والای علمی و دینی اهل بیت (ع) در میان مسلمانان دارد و گو اینکه نویسندگان کتاب نیز در ضمن عرضه چنین روایاتی، در صدد اثبات آن بوده‌اند. مؤلف کتاب‌های صحاح سته، سنن، مسانید، جوامع روایی، مصنفات، کتاب‌های فقهی و تاریخی اهل سنت را به دقت جست‌وجو کرده و آن دسته از احادیث اهل بیت را که عامه نقل کرده‌اند، جمع‌آوری نموده و در این کتاب تنظیم و ارائه کرده‌اند. عمده مصادر کتاب، کتاب‌های کهن است و احیاناً از متأخران نیز مانند کنز العمال والدر المنثور در میان آنها وجود دارد.

در این اثر، از ۲۱۹ کتاب اهل سنت، حدیث گردآوری شده که اغلب از نوشته‌های قرن‌های سوم تا ششم هستند. کتاب به سبک کتاب‌های حدیثی تدوین شده و اسانید حدیث در آغاز ذکر و آن گاه متن حدیث نقل شده است. مأخذ احادیث قبل از حدیث با ذکر نام کتاب و جلد و صفحه مشخص شده است. در صورتی که یک حدیث از طرق گوناگون نقل شده، با ذکر آن طرق به احادیث مرتبط در ابواب دیگر نیزه اشاره شده است.

کتاب به ترتیب در فقه، تفسیر، عقاید، فضایل، تاریخ، حکمت و آداب و ملاحم است. اولین بخش این مجموعه در فقه است که از کتاب طهارت و احکام آب‌ها شروع شده و به ترتیب کتاب‌های فقهی ادامه یافته است. کتاب نخست از طهارت تا احکام میت و دفن است. این کتاب در ۵۶۸ صفحه تدوین و منتشر شده است.

احادیث

کتاب الاشریة

کتاب الاشریة، بخشی از بیان احادیث اثر آیت الله علی احمدی میانجی و مجموعه‌ای است در بردارنده روایات مرتبط با نوشیدنی‌ها و احکام و آداب آنها، طب، قسم، نذر، صید، ذباحت و اکل. کتاب فاقد مقدمه بوده و روایات در هفت عنوان مختلف، عرضه و بیشتر روایات این اثر از منابع اهل سنت اخذ شده است.

عناوینی که روایات براساس آن تقسیم‌بندی شده است، به ترتیب عبارتند از

۱. **کتاب الاشریة** - در این قسمت، به ذکر روایاتی پرداخته شده است که در موضوعات زیر می‌باشد: نوشیدن درحالت ایستاده، فضیلت سرکه، سرکه شدن خمر، حرمت خمر و مسکرات، شراب کشمش و آب انگور، شیریه انگور، نهی از استفاده از ظروف شراب، ظروف طلا و نقره.

۲. **طب** - در این بخش، به ذکر روایاتی پرداخته شده است که در موضوع طب و سلامتی می‌باشد. از جمله این روایات، حدیثی است در کتاب «شرح ابن ابی‌الحدید» به نقل از حضرت علی (ع) که فرمودند: «شرب الدواء للجدس کالصابون للثوب، ینقیه و لکن یخلق» (مصرف دارو برای بدن مانند صابون است نسبت به لباس، هرچند که آن را پاک می‌کند اما آن را فرسوده می‌سازد).

۳. **کتاب الیمین** - در این قسمت، به ذکر روایاتی پرداخته شده است که از قسم خوردن نهی کرده است. در برخی از روایات این بخش، به استثنائات در قسم، کفاره قسم و احکام مختلف آن نیز اشاره شده است.

۴. **نذر** - روایات مربوط به نذر، در این قسمت، ذکر گردیده است. از جمله این روایات، حدیثی است از حضرت علی (ع) در «شرح ابن ابی‌الحدید» که نذر در معصیت و قسم بر قطع رحم را نفی نموده است.

۵. **صید** - در این بخش، روایاتی که مربوط به صید حیوانات می‌باشد، ذکر شده است. از جمله این روایات، احادیثی از پیامبر (ص) می‌باشد که از شکار پرندگان در شب نهی نموده و فرموده‌اند: خداوند شب را مایه آرامش و امان قرار داده است. صید به وسیله سگ و پرند شکاری تعلیم‌دیده، تفسیر «الاصماء و الانماء»، صید مجوسی و قطع عضو شکار، از جمله موضوعاتی است که احادیثی پیامبر آن، ذکر شده است.

۶. **ذباحت** - در این قسمت، به ذکر روایاتی پرداخته شده است که به ذبح کردن حیوانات اشاره دارند. از جمله موضوعاتی که این روایات براساس آن ذکر شده، عبارتند از: ذبیحه نصرانی عرب (قوم بنی تغلب)، حرمت ذبیحه مجوسی و حلیت طعام آنها، وسیله ذبح حیوانات، رو به قبله بودن ذبیحه، تذکیه حیوانی که در چاه افتاده، زدن و شکار شتر یا گاو که رم کرده، زنده بودن ذبیحه قبل از ذبح و قطع کردن سر ذبیحه هنگام ذبح.

۷. **آداب غذا خوردن** - این بخش، به روایاتی که مربوط به غذا خوردن

می‌باشد، اختصاص یافته است. از جمله روایات مذکور در این بخش، حدیثی است از امام علی (ع) که فرموده‌اند: «الطعام یوکل علی ثلاثة ضرب: مع الاخوان بالسروور و مع الفقراء بالایثار و مع ابناء الدنیا بالمروءة». (غذا در سه حالت خورده می‌شود: با برادران دینی به خوشحالی و شادی همراه فقیران با از خودگذشتگی و ایثار و با دنیاطلبان و شکم پرستان و جوانمردی و گذشت). از جمله موضوعاتی که روایات براساس آن قرار گرفته است، می‌توان به موارد زیر اشاره نمود: دعا و گفتن بسم‌الله قبل از شروع غذا؛ شروع با نمک و فواید آن؛ آداب بعد از طعام؛ محصولات لبنی؛ غسل؛ حیوانات حلال‌گوشت و حرام‌گوشت؛ ملخ و مار و خواص میوه‌های همچون سیب، به، انگور، گلابی و...

در پاورقی‌ها، علاوه بر ذکر منابع و اشاره به اختلاف نسخ، به توضیح برخی از مطالب متن پرداخته شده است.

کتاب الحج

کتاب الحج، بخش دیگری از بیان احادیث اثر آیت الله علی احمدی میانجی و مجموعه‌ای است از احادیث و روایات مرتبط با حج و اعمال آن.

این کتاب نیز فاقد مقدمه بوده و مطالب بدون تبویب و فصل‌بندی خاصی، در چندین عنوان، ارائه گردیده است و بیشتر روایات این اثر از منابع اهل سنت اخذ شده است.

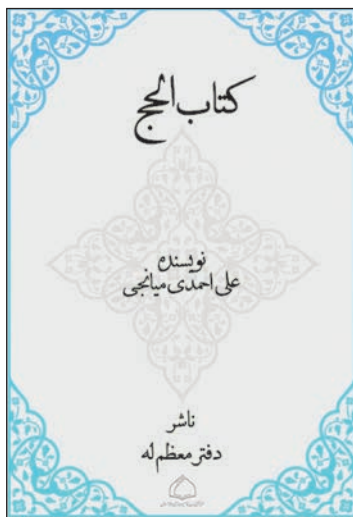
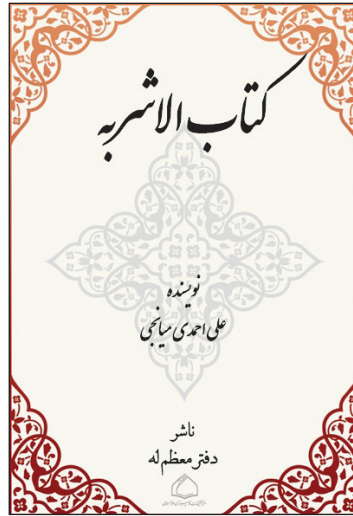
در یک نگاه، می‌توان عناوینی که روایات براساس آن قرار گرفته‌اند را به ترتیب ذیل، تقسیم‌بندی نمود. (به‌منظور آشنایی با محتوای کتاب، در هر عنوان، به‌عنوان نمونه به برخی از روایاتش اشاره می‌شود)

۱. **فضیلت حج و روایات ماء‌البیت** - در روایتی از پیامبر (ص) از زید بن علی از حضرت علی (ع) به نقل از پیامبر (ص)، پیرامون فضیلت حج، چنین آمده است: «من أراد الدنیا و الآخرة فلیؤم هذا البیت» (هر که دنیا و آخرت می‌خواهد به فکر مکه باشد).

۲. **وجوب حج به واسطه مستطیع شدن و حد استطاعت** - در روایتی از پیامبر (ص) پیرامون تارک حج، چنین آمده است: «من ملک زادا و راحلةً تُبَلِّغُهُ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ و لم یُحِجَّ فَلَا عَلَيْهِ أَنْ یُمُوتَ یَهُودِیًّا أَوْ نصرَانِیًّا». هر کس ره‌توشه و مرکبی داشته باشد که او را به خانه خدا برساند، ولی حج نرود، فرقی نیست که یهودی یا نصرانی بمیرد (مسلمان نمی‌میرد). در این قسمت، روایتی نیز پیرامون حج اعرابی و حج کودک، ذکر شده است.

۳. **وجوب حج عمره مانند حجة الاسلام** - در این قسمت، ابتدا پنج روایات ذکر گردیده که در آنها، به وجوب عمره اشاره شده و سپس، به روایاتی پرداخته شده که در بردارنده احکام عمره می‌باشند.

۴. **نیابت و وصیت به حج** - در اولین روایتی که در این قسمت آمده، چنین ذکر شده است که پیامبر (ص) متوجه شد شخصی در حج، از طرف شخص دیگری به نام شبرمه، لیبیک می‌گفت که پیامبر (ص) پرسید: شبرمه کیست؟ او گفت برادرم است. پیامبر (ص) فرمود اگر خودت حج را به جای آورده‌ای، از طرف او لیبیک بگو اما اگر هنوز حج به جای نیآورده‌ای، از طرف خودت حج بگذار. مؤلف از این روایت، عدم

زیر آن، مباحثی که استاد احمدی میانجی مطرح کرده آورده شده است. نویسندگان در مقدمه کتاب پس از حمد الهی و درود بر پیامبر اکرم (ص) و خاندان پاکش و لعنت بر دشمنانشان، می‌نویسند: چون درس و بحث ما در خارج فقه در طهارت، به پایان بحث وضو رسید، عده‌ای از فضلاء درس از من درخواست تغییر موضوع بحث را کردند. این مطلب را به مشورت نشستیم تا اینکه تصمیم بر این شد که بحث زکات و خمس را که از مباحث اقتصادی اسلام است شروع کنیم. پس از این تصمیم در شنبه هفتم شوال سال ۱۴۰۹ هجری قمری مصادف با بیست و دوم اردیبهشت سال ۱۳۶۸ شمسی، شروع به تدریس این مبحث کردم.

محقق حلی در کتاب زکات، متذکر می‌شود که زکات بر دو قسم است. اولی مربوط به زکات مال است و نظر در کسانی که زکات بر آنان واجب است و اموری که زکات در آن واجب است و کسانی که می‌توانند در آن تصرف کنند. این مباحث تحت سه عنوان می‌گنجد؛ اولی درباره اصل زکات و متعلقات آن است بدون نظر به اینکه زکات مال باشد یا فطره؛ دوم، توجه به خصوص زکات مال است و سومی، زکات فطره. مسائل این کتاب، حول این سه محور مطرح می‌گردد.

در بخشی از مطالب کتاب که مربوط به زکات در مال است می‌خوانیم: اصل وجوب زکات از ضروریات میان مسلمانان است؛ زیرا آیات قرآن صراحت در وجوبش دارد بلکه انکار زکات از هیچ‌یک از عالمان مسلمان، شنیده نشده است. زکات طبق روایت امام باقر(ع) از پیامبر اسلام(ص) یکی از ارکان پنج‌گانه اسلام (صلوات و زکات و صوم و حج و جهاد) است و منکر زکات، منکر ضروری دین است که این کار مستلزم کفر و ارتداد است و طبق آنچه از علامه در تذکرة بنا بر قول صاحب حدائق (ج ۱۲، ص ۷) نقل شده، وی در تذکره بر این امر تصریح کرده است. وی می‌گوید: «أجمع المسلمون كافة علی وجوبها فی جميع الأعصار و هی أحد الأركان الخمسة، إذا عرفت هذا فمن أنکر وجوبها ممن ولی علی الفطرة و نشأ بین المسلمین فهو مرتد یقتل من غیر أن یستتاب، و إن لم یکن عن فطرة بل أسلم عقیب کفر استتیب مع علمه بوجوبها ثلاثاً...» وی در ادامه می‌نویسد که اگر مرتد ملی از حرفش در انکار زکات بازگشت که فبها ولی اگر پس از سه مرتبه توبه، بر اعتقادش بر انکار زکات بود، قتلش واجب است و اگر آن شخص از افرادی بود که وجوب زکات بر او مخفی مانده بود مثل بادیه‌نشینان و...، باید وجوب زکات را به وی آموخت و حکم به کفرش نخواهد شد.

در بخشی دیگر از مطالب کتاب که درباره زکات گوسفند است عبارت کتاب مینا، ذکر شده که در آن بیان شده است: در گوسفند، پنج نصاب داریم؛ چهل گوسفند که یکی زکات دارد، سپس صد و بیست و یک گوسفند که دو گوسفند زکات دارد، سپس دویست و یک گوسفند که سه گوسفند زکات دارد، سپس سیصد و یک گوسفند است که در هنگامی که به این نصاب برسد به ازای هر صد گوسفند باید یک گوسفند پرداخت کند. البته گفته شده که چهار گوسفند در این نصاب لازم است تا به چهارصد گوسفند برسد و از این به بعد از هر صد گوسفند یک گوسفند باید پرداخت کند، حال تعداد گوسفندانش به هر تعداد که می‌خواهد برسد. سپس استاد احمدی میانجی می‌نویسد: در میان علما، در تعداد حد نصاب گوسفند در تعلق زکات، اختلاف شده است؛ بنا بر اشهر یا مشهور (بنا

صحت نیابت در حج در صورتی که حج به گردن خود آدمی باشد را استفاده نموده است.

۵. نذر پیاده‌روی به حج و عدم توانایی بر آن - در روایتی از حضرت علی(ع) درباره زنی که نذر کرده است پیاده به حج برود اما توان انجام این کار را ندارد، سؤال پرسیده شده و آن حضرت در پاسخ فرموده‌اند: سواره به حج رفته و گوسفندی قربانی کند. در این قسمت، به روایاتی پیرامون تعداد حج‌هایی که پیامبر(ص) به جای آورده‌اند، اشاره شده است.

۶. حج پیامبر(ص) در حجةالوداع و تشریح حج تمتع در آن - روایات ذکر شده در این زمینه، به دو طایفه روایات عامه و روایات خاصه تقسیم شده است.

۷. وجوب حج تمتع - در این قسمت، روایتی از سلیمان از ابوطاوس و ابراهیم بن میسره نقل شده است که در آن، به وجوب حج تمتع از طرف پیامبر(ص)، اشاره گردیده است.

۸. اختلاف علی(ع) و عثمان در حج تمتع

- در روایتی که در این قسمت ذکر گردیده، چنین آمده است که: «...ان المقداد بن الاسود دخل علی علی بن ابی طالب بالسقیاء و هو ینجع بکرات له دقیقاً و خبطاً فقال هذا عثمان بن عفان ینهی عن ان یقرن بین الحج و العمره فخرج علی بن ابی طالب و علی یدیه اثر الدقیق و الخبط فما انسی اثر الدقیق و الخبط علی ذراعیه حتی دخل علی عثمان بن عفان فقال انت تنهی ان یقرن بین الحج و العمره فقال: عثمان ذلک رأیی فخرج علی مغضباً و هو یقول لیبیک اللهم لیبک بحج و عمره معا...» المقداد بن اسود در منطقه «سقیاء» بر علی بن ابی طالب(ع) وارد شد، درحالی که ایشان به بچه شتران، مخلوطی از آب و آرد و گیاه را می‌خوراند. عرض کرد: عثمان بن عفان از جمع میان حج و عمره نهی می‌کند. علی(ع) درحالی که بر دستانش اثر آرد نمایان بود، وارد بر عثمان شد و فرمود: تو از جمع میان حج و عمره نهی کرده‌ای؟ عثمان گفت: این اعتقاد من است. علی(ع) درحالی که خشمگین بود، پیروان آمد و به نیت حج و عمره می‌گفت: «لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ بِحَجٍّ وَعُمْرَةٍ مَعًا». این اذکار را با نیت حج و عمره می‌گویم.

۹. حج قرآن - در این بخش، با استفاده از روایاتی از حضرت علی(ع)، به بحث پیرامون حج قرآن پرداخته شده است.

۱۰. برخی از اعمال حج - در این بخش، روایاتی ذکر گردیده که اشاره به حکم برخی اعمال حج مانند تلبیه در میقات، غسل احرام و احرام مرد و زن، دارد.

در پاورقی‌ها، علاوه بر ذکر منابع، به توضیح برخی از مطالب متن نیز پرداخته شده است.

کتاب الزکوة

کتاب الزکوة، بخشی دیگر از بیان احادیث اثر آیت‌الله میرزا علی احمدی میانجی و شرحی است بر کتاب «الزکاة شرائع الإسلام» محقق حلی که در یک جلد به زبان عربی منتشر شده است.

مباحث کتاب در سه بخش کلی، مباحث مربوط به اصل زکات، مباحث مربوط به زکات مال و مباحث مختص به زکات فطره، مطرح شده است. در این کتاب نیز مانند سایر مباحث درس خارج، کتابی به‌عنوان مینا اختیار شده و عبارات صاحب آن کتاب با عبارت قوله «...» به‌صورت بولد بیان شده است و سپس در

میانشان نیست. سپس، اشکال و خلاقی در اینکه فریضه در نصاب اول، یک گوسفند باشد نیست کما اینکه اشکال و خلاقی در نصاب دوم یعنی صدوبیست و یک گوسفند نداریم که فریضه در آن دو گوسفند است و همچنین در نصاب سوم که دویست و یک گوسفند باشد و فریضه در آن سه گوسفند باشد. بلکه کلام و اشکال در سیصد و یک گوسفند است...

کتاب، فهرست و مقدمه و... ندارد. ارجاعات کتاب در پاورقی ذکر شده است.

به اختلاف تعابیری که در آن هست) پنج حد نصاب و بنا بر قول دیگری چهار حد نصاب در تعلق زکات به گوسفند هست؛ اما فی الجمله اشکالی در سه تایی اول از حد نصاب گوسفند نیست. در اینکه اولین نصاب از گوسفند چهل گوسفند باشد، اختلافی نیست و ادعای اجماع هم در آن شده است. پس در زیر چهل گوسفند، چیزی به عنوان زکات تعلق نمی گیرد؛ اما در وجوب زکات در خود چهل گوسفند (نه یکی بیشتر و نه یکی کمتر) مشهور و معروف میان اصحاب در تعلق زکات است و می توان گفت به جز قول محکی از صدوقین، اختلافی

پرواز به سوی حجاز
به سوی جحفه
ورود به مکه
عمل سعی و صفا
زیارتگاه های مکه
زیارت مراجع
چگونگی طواف
وضع و اوضاع هم شهری ها
در عرفات و مشعر
دیدار با یک برادر حنفی
رمی جمرات در منی
وضعیت قربانگاه
هیئت پزشکی ایران
هیئت سرپرستی
به سوی مدینه
مدینه شهر پیامبر(ص)
زیارت حرم رسول(ص)
وضعیت هم سفران
بازگشت به جده
پرواز به سوی بغداد
این کتاب در سال ۱۳۸۹ در ۲۱۴
صفحه توسط انتشارات مشعر چاپ و
منتشر شده است.

کتاب "حج نیکان" تألیف آیت الله احمدی میانجی است که به کوشش حجت الاسلام عبدالرحیم ابادری جمع آوری و تدوین شده است. این کتاب از سه فصل تشکیل شده و شامل سیره، سخنان و خاطرات آیت الله احمدی میانجی از سفر معنوی حج است.

فصل اول به خلاصه ای از زندگی نامه ایشان اختصاص دارد.

فصل دوم از سیره و سخن این عالم فرزانه در مورد حج بحث می شود.

فصل سوم حاوی خاطرات خودنوشته از آیت الله میانجی است و مهم ترین و ارزشمندترین فصل مجموعه به شمار می آید. در این فصل سعی شده اصول امانت داری کاملاً رعایت شود. بنابراین، تغییر و تصرفی در عبارات و جملات مگر در موارد ضرورت و اندک صورت نگرفت.

عناوین سفرنامه خودنوشته حج آیت الله احمدی میانجی به این قرار هستند.

چگونگی نیابت
اخذ گذرنامه از قم
حرکت به سوی تهران

حج نیکان

شیعه در اسلام (دو جلد)

توضیحاتی برای تکمیل بحث و بررسی، در اختیار علاقه مندان قرار گرفته است.

توضیحات کتاب، آن قسمت که مربوط به آیات قرآن مجید و استدلال به آنهاست - مانند توضیح شماره ۱ و ۲ و ۹۹ تا ۱۲۰ - از خود استاد علامه مرحوم طباطبائی است و بقیه توضیحات که به طور علمی و محققانه ای، پس از مراجعه به مدارک معتبر تنظیم شده، از مرحوم آیت الله شیخ علی احمدی میانجی و مرحوم استاد سیدهادی خسروشاهی می باشد که هر کدام به طور مستقل، از طرف یکی از دو نفر، تهیه شده است و برای تکمیل مطالب این توضیحات، به بیش از ۲۵۰ کتاب از مؤلفین سنی و شیعه مراجعه شده - که نام کتاب ها در آخر کتاب آمده است.

این کتاب بعدها به زبان فارسی نیز ترجمه و منتشر شد. جلد دوم کتاب «شیعه در اسلام» نیز چاپ و منتشر گردیده است.

کتاب شیعه در اسلام یا "الص حوار مع المستشرق کوربان" متن گفتگوهای فلسفی علامه محمدحسین طباطبائی با پرفسور هانری کرین به زبان عربی است که جلد اول آن برای نخستین بار در سال ۱۳۳۹ تحت عنوان مکتب تشیع در ۳۸۰ صفحه چاپ و منتشر گردید و در سال ۱۳۵۷ برای بار دوم، پس از تجدید نظر کلی و اضافات و اصلاحات، تحت عنوان «شیعه: مجموعه مذاکرات با پرفسور کرین» در ۵۰۰ صفحه منتشر گردید.

در واقع چاپ دوم دارای مزایا و ویژگی هایی شد که چاپ اول فاقد آنها بود و از نظر اتقان عبارات و اضافه پاره ای مطالب و مدارک، بر چاپ قبلی برتری هایی دارد.

متن کتاب، مجموعه مذاکرات و مکاتبات استاد علامه مرحوم سیدمحمدحسین طباطبائی با پرفسور هانری کرین، در سال ۱۳۳۸ می باشد که به اضافه پاسخی از استاد بر نقد کتاب و

شرح دعاء ابي حمزة الثمالي

است، یا نه العیاذ بالله خدا خزانه اش خالی است، خدا نمی تواند بدهد، یا خدا صدای ما را نمی شنود؟! این جور نیست. ما هر چه بخواهیم - حالا در دعای ابو حمزه می آید - که چه باید از خدا بخواهیم. چون ما نوعاً در دعاها ایمان مادیات می خواهیم... شما که پدر هستید آیا هر چه بچه تان خواست می دهید؟ شما ولی هستید. بچه هر چه بخواهد بدهی که نمی شود.

شما ولی هستید ولی یعنی کسی که کارها را اداره می کند. بچه کوچک هر چه خواست بابا برایش می دهد؟ یک مثال می زنم. یک بابایی به بچه اش قول داده که هر چه نیاز داشتی برایت می دهم بچه می آید می گوید: برایم یک موتور بخر. پدر می بیند که موتور برای او صلاح نیست پول یک دستگاه موتور را به حساب بچه اش در بانک واریز می نماید. بچه هم ناراحت است که پدرم موتور نخرید. فردا می آید می گوید مثلاً فلان چیز را برایم بخر. پدرش می بیند اگر فلان وسیله را بخرد او را از درس و بحث باز می دارد باز هم می برد پول آن را به حساب فرزندش واریز می کند. بار سوم، بار چهارم و... پدر همین کار را می کند. پدر قول داده به قولش عمل کرده و چون آن وسایل را صلاح نمی دانسته پول آنها را به حساب فرزندش واریز نموده است. اگر آن خواسته های فرزندش را برآورده می ساخت خلاف ولایت بود او ولی است باید روی حساب عمل نماید. الله ولی الذین آمنوا یخرجهم من الظلمات الی نور.

آن وقت ما یک چیزهایی گاهی می خواهیم که آنها بر صلاح معنویات ما نیست، بر صلاح سعادت اخروی ما نیست و گاهی بر سعادت دنیوی ما هم نیست. چیزهایی می خواهیم که به ضرر خودمان تمام می شود. اگر خدا آنها را برآورده سازد بر خلاف ولایتش است. خداوند متعال می فرماید: شما یا الله گفتی من هم ریختم به حسابت. خواندن خدا خودش عبادت است در آداب دعا، روایاتی داریم که گاهی خدا آن حاجت را دیر می دهد. در کتاب اصول کافی، در باب دعا، روایتی است که می فرماید: بدترین حالات دعاکننده این است که مایوس و ناامید شود، دیگر دعا را ترک کند. بعد می فرماید که خدا وقتی اسباب را آماده ساخت و دعا مستجاب شد، ما اسباب را توجیه می کنیم. ما استجاب دعا را آن می دانیم که فوراً و نقداً و معجزه آسا تحقق پیدا کند، ولی خدا اسباب آن را مهیا می سازد. در قرآن فرموده است که اگر شما دعا کنید ما اعتنا نمی کنیم. ما ماموریم برویم حتی نمک غذایمان را هم از خدا بخواهیم!

در این کتاب که به زبان عربی تألیف شده، دعای شریف ابو حمزه ثمالی توسط مرحوم آیت الله احمدی میانجی، با عنایت به نکات اخلاقی، که از ویژگی های خاصه آن بزرگوار بود، شرحی ادبی - اخلاقی شده است. فعالیت های صورت گرفته برای بازسازی و چاپ این کتاب عبارت اند از: مراجعه به متن دعا در کتب ادعیه و مصادری که مؤلف به آنها اشاره کرده است، تحقیق متن و انتخاب متن صحیح، استخراج آیات، روایات و اشعار، توضیح الفاظ غریب و تصحیح بعضی از آنها براساس مصادر، و سرانجام استخراج فهرس و نمایه مناسب برای دسترسی بهتر محققان.

این کتاب دارای یک مقدمه و چهار فصل است که عنوانین فصول چهارگانه آن به شرح زیر است.

المقدمة؛ من أهم الطرق التي استفاد منها الأئمة الأطهار عليهم السلام لنشر التعاليم الإسلامية، هو تعليم الدعاء، خصوصاً في الفترة التي عاش بها الأئمة من إمامة الحسن إلى إمامة السجّاد عليهما السلام، حيث اقتضت الظروف الاستفادة من الدعاء كوسيلة لتوجيه قلوب الناس نحو الله تعالى والدين الإسلامي الحنيف، وتهذيب النفوس وتربيتها بما يكفل هدايتها نحو الطريق القويم. ويعتبر الدعاء المشهور بدعاء أبي حمزة الثمالي أحد أدعية الإمام السجّاد المهمة المؤثرة في تربية النفوس وإيجاد دوافع الابتهال والتضرّع بحضرة الباري تعالى.

الفصل الأول؛ التعريف بشخصية أبي حمزة الثمالي.

الفصل الثاني؛ التعريف بالدعاء.

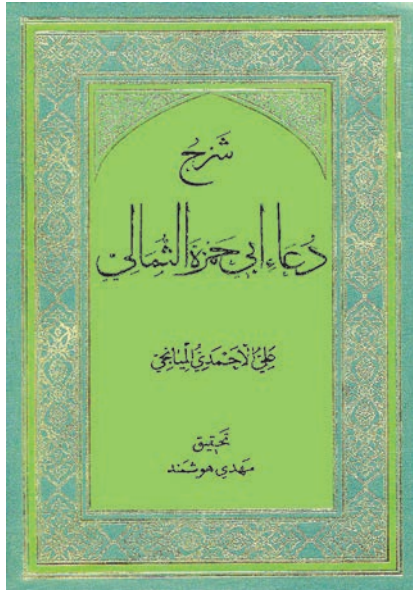
الفصل الثالث؛ نبذة من سيرة شارح الدعاء.

الفصل الرابع؛ التعريف بخصوصيات الكتاب.

هذا الكتاب الذي بين يديك شرح مفصّل مزجّ على دعاء أبي حمزة الثمالي المنسوب إلى الإمام عليّ بن الحسين عليه السلام، محتو على المباحث الأخلاقية والاعتقادية والكلامية والأدبية واللغوية.

کتاب «شرح دعای ابي حمزة الثمالي» با تحقیق «مهدی هوشمند» با تیراژ یک هزار نسخه و جلد سخت در ۴۶۴ صفحه ازسوی سازمان چاپ و نشر دارالحديث قم منتشر شده است.

آیت الله میانجی در شرح دعای ابو حمزه ثمالی می فرماید: چرا دعاها می مستجاب نمی شود آیا اشکال در خواندن های ما است، اشکال در گفتن های ما

گذری بر نصوص امیرالمؤمنین بر امامت امام حسن مجتبی علیهما السلام، مقاله ای است تألیف آیت الله احمدی میانجی که در پاسخ به نامه و درخواست دکتر محمدحمیدالله حیدرآبادی در سال ۱۳۸۷ قمری، نصوص امامت امام امیرالمؤمنین علیه السلام بر امامت امام حسن مجتبی علیه السلام را در چند گروه نقل می کند. مطالب و عناوین این مقاله به شرح زیر هستند.

اول، اخبار کلی امامت؛ مانند حدیث ثقلین و سفینه.

دوم، اخباری که نصّ بر امامت دوازده امام را به اجمال می رساند.

سوم، اخباری که نام دوازده امام را به صراحت یاد می کند.

چهارم، اخباری که به طور خاصّ مربوط به حسنین علیهما السلام است.

پنجم، اخباری که در کلمات امام حسن مجتبی علیه السلام آمده است.

منابع نگارنده در این مقاله، مهم ترین منابع حدیثی و تاریخی شیعه و سنی است.

گذری بر نصوص
امیرالمؤمنین
بر امامت
امام حسن مجتبی
علیهما السلام

الموت و البرزخ في الكتاب والسنة

الفصل الثالث: الأرواح في البرزخ

تعيش في قالب مثالي

الفصل الرابع: معاقبة المؤمن على

ذنوبه في البرزخ

الفصل الخامس: حال الأطفال و..

الفصل السادس: أحوال المخالفين

في عالم البرزخ

الفصل السابع: زيارة الأموات

أهاليهم

الفصل الثامن: زيارة القبور

الفصل التاسع: أطفال المؤمنين

تربيتهم فاطمة عليها السلام و ابراهيم

عليه السلام

الفصل العاشر: تجسّم الأعمال

في القبر

الفصل الحادي عشر: الجريدة تنفع

المقام الثاني: جحيم البرزخ و عذابها

فذلکة و تحقیق في فصول:

الفصل الأول: الروايات على

أقسام

الفصل الثاني: الأرواح في قالب مثالي

الفصل الثالث: مكان معين الأرواح

الكفار

فصل في الذي يلحق الرجل بعد موته

تذليل في تحقيق

فصل في اثبات الحشر و البعث

تفصيل و تحقیق في بيان امور:

الأول: اهمية الاعتقاد بالبعث

الثاني: إبتلاء الأنبياء بالإنكار الشديد

و الإستبعاد

الثالث: دفع الإستبعاد

الرابع: الدليل المتقن على المعاد و

البعث

الخامس: أدلة قرآنية لإمكان البعث

و لزومه

فصل في نفخ الصور

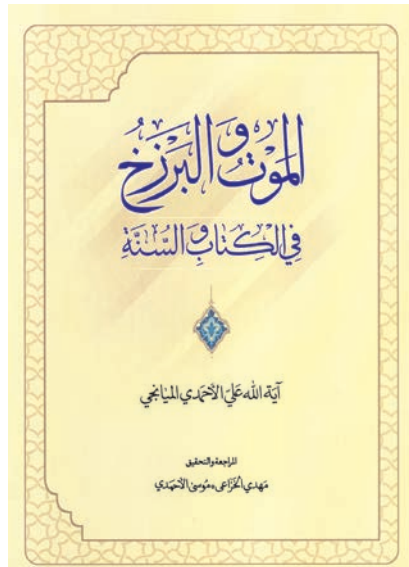
المصادر و المراجع

كتاب «الموت و البرزخ في الكتاب و السنة»

در ۲۰۳ صفحه توسط مؤسسه علمی فرهنگی

دارالحديث - قم در سال ۱۳۹۸ چاپ و منتشر

شده است.

الجزء الثاني: البرزخ و أحوالها

فصل في القبر و أحواله

الأمر الأول: السؤال في القبر

ينبغي التنبيه على أمور:

الأول: السؤال في القبر من

المسلمات

الثاني: السؤال ليس للجميع

الثالث: ملازمة السؤال والضغط

الرابع: اسم الملكين

الخامس: رجوع الروح إلى البدن

السادس: رومان في القبر

السابع: حال الأطفال و

الثامن: الملكان يعذبان في القبر

التاسع: ما يدافع عن الميت

في السؤال

العاشر: بيان بعض الروايات

الأمر الثاني: ضغطة القبر و ضمته

الأمر الثالث: عذاب القبر و ثوابه

فصل في جنة البرزخ و جحيمها

المقام الأول: جنة البرزخ و نعيمها

فذلکة و تحقیق في فصول:

الفصل الأول: دخول المؤمن الجنة

بعد الموت

الفصل الثاني: اجتماع أرواح

المؤمنين في مكان معين

كتاب «الموت و البرزخ في الكتاب و السنة» كنه به زبان عربي توسط آیت الله میرزا علی احمدی میانجی تألیف شده و به تازگی با تحقیق و مراجعه آقایان مهدی خزاعی و موسی احمدی به زیور طبع آراسته شده، پیرامون موضوعات مرگ و عالم برزخ از جنبه های قرآنی و احادیث بحث می کند.

این کتاب دارای یک تصدیق، یک مقدمه و ۲ جزء است که جزء اول دارای ۴ فصل و جزء دوم، مشتمل بر پنج می باشد و هر فصل حاوی مطالب و عناوینی مختلف و مبسوط است. مقدمه کتاب به زندگی مرحوم آیت الله میرزا علی احمدی میانجی اختصاص یافته و از ولادت تا تحصیلات، تدریس، مباحث و تألیفات، تفسیرهای قرآن، شخصیت آیت الله احمدی میانجی، فعالیت های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی و در نهایت وفات آن مرحوم را شامل می شود.

مطالب و عناوین جزء های دو گانه کتاب به شرح زیر است.

الجزء الأول: الموت و أحواله

فصل في حضور رسول الله صلى الله عليه و

آله و الأئمة عليه السلام عند المحتضر

فصل في الموت

تنبيه

فصل

فصل في كيفية الموت و ملك الموت

المباحث المستفادة من الآيات المباركات:

الأول: الملك يتوفى روح الإنسان

الثاني: أعوان ملك الموت

الثالث: استقبال الملائكة روح

المؤمن

الرابع: علل شدائد موت الكافر

تذليل: عدم تعرض الآيات و الروايات

لحال الأطفال و..

فصل في ما يعاين الميت عند نزع روحه

المقام الأول: ما يعاين المؤمن اذا فتح له

بصره

المقام الثاني: ما يعاين الكافر و

المبغض

تذكرة: تلاقي الأموات و تعارفهم